

Od: info <info@mrips.gov.pl>
Wysłano: czwartek, 22 lipca 2021 12:36
Do: legislacja@solidarnosc.org.pl
Temat: Pismo z MRiPS, Symbol: DSR-II.0210.10.4.2021.AB [KWRID: 1036246]
Załączniki: Uzasadnienie.DOC; Uzasadnienie.DOC.XAdES; projekt.DOC; projekt.DOC.XAdES; pismo partnerzy.DOC; pismo partnerzy.DOC.XAdES; OSR.DOC; OSR.DOC.XAdES

Kategorie: Legislacja

Dzień dobry,
Otrzymałeś pismo wysłane automatycznie z systemu eDok z MRiPS.

Informacje o otrzymanym piśmie:

Symbol pisma: DSR-II.0210.10.4.2021.AB
Data pisma: 2021-07-22
Dotyczy: projekt ustawy o rodzinnym kapitale opiekuńczym do opinii
Osoba do kontaktu: Aleksandra Brodzka-Jędrzejczak (Główny specjalista d/s legislacji)
Telefon: 22 461 60 69

Informacje o sprawie z której pismo zostało wysłane:

Symbol sprawy: DSR-II.0210.10.4.2021.AB
Dotyczy: partnerzy
Symbol komórki: DSR-II
Nazwa komórki: Samodzielne Stanowisko Pracy do Spraw Legislacji oraz Stosowania Prawa
Osoba prowadząca sprawę: Aleksandra Brodzka-Jędrzejczak (Główny specjalista d/s legislacji)
Telefon: 22 461 60 69

(See attached file: Uzasadnienie.DOC)(See attached file: Uzasadnienie.DOC.XAdES)(See attached file: projekt.DOC)(See attached file: projekt.DOC.XAdES)(See attached file: pismo partnerzy.DOC)(See attached file: pismo partnerzy.DOC.XAdES)(See attached file: OSR.DOC)(See attached file: OSR.DOC.XAdES)



MINISTER
Rodziny i Polityki Społecznej

Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Marlena Małąg

DSR-II.0210.10.4.2021.AB

Według rozdzielnika

Na podstawie art. 16 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o organizacjach pracodawców (Dz. U. z 2019 r. poz. 1809) oraz art. 19 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 263) przekazuję do opinii projekt ustawy o rodzinnym kapitale opiekuńczym (UD 252).

Z uwagi na fakt, że projektowane przepisy muszą wejść w życie z dniem 1 stycznia 2022 r. oraz biorąc pod uwagę terminy wynikające z harmonogramu prac legislacyjnych, uprzejmie proszę o zgłoszenie ewentualnych uwag w terminie 21 dni od dnia otrzymania niniejszego pisma.

Jednocześnie informuję, że niezajęcie stanowiska w tym terminie pozwolę sobie potraktować jako uzgodnienie projektu.

Z poważaniem,

MINISTER RODZINY I POLITYKI SPOŁECZNEJ

Marlena Małąg

/-/ podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym

Otrzymują:

1. Pan Jan Gogolewski, Prezes Związku Rzemiosła Polskiego
2. Pan Andrzej Malinowski, Prezydent Pracodawców RP
3. Pan Maciej Witucki, Prezydent Konfederacji Lewiatan
4. Pan Marek Goliszewski, Prezes Związku Pracodawców Business Centre Club
5. Pan Cezary Kaźmierczak, Prezes Związku Przedsiębiorców i Pracodawców
6. Pan Piotr Duda, Przewodniczący NSZZ „Solidarność”
7. Pan Andrzej Radzikowski, Przewodniczący Ogólnopolskiego Porozumienia Związków Zawodowych
8. Pani Dorota Gardias, Przewodnicząca Forum Związków Zawodowych
9. Pan Marek Kowalski, Przewodniczący Federacji Przedsiębiorców Polskich

U S T A W A

z dnia.....2021 r.

o rodzinnym kapitale opiekuńczym

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art 1. Ustawa określa warunki nabywania prawa do rodzinnego kapitału opiekuńczego, zwanego dalej „kapitałem”, oraz zasady przyznawania i wypłacania tego kapitału.

Art. 2. 1. Kapitał przysługuje:

- 1) obywatelom polskim;
- 2) cudzoziemcom:
 - a) do których stosuje się przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego,
 - b) jeżeli wynika to z wiążących Rzeczpospolitą Polską dwustronnych umów międzynarodowych o zabezpieczeniu społecznym,
 - c) przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na pobyt czasowy udzielonego w związku z okolicznościami, o których mowa w art. 127 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (Dz. U. z 2020 r. poz. 35, 2023, 2320, 2369 oraz z 2021 r. poz. 159), jeżeli zamieszkują z dziećmi na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, d) posiadającym kartę pobytu z adnotacją „dostęp do rynku pracy”, jeżeli zamieszkują z dziećmi na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, z wyłączeniem obywateli państw trzecich, którzy uzyskali zezwolenie na pracę na terytorium państwa członkowskiego na okres nieprzekraczający sześciu miesięcy, obywateli państw trzecich przyjętych w celu podjęcia studiów lub pracy sezonowej oraz obywateli państw trzecich, którzy mają prawo do wykonywania pracy na podstawie wizy,
 - e) przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej:

- na podstawie zezwolenia na pobyt czasowy, o którym mowa w art. 139a ust. 1 lub art. 139o ust. 1 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach, lub
 - w związku z korzystaniem z mobilności krótkoterminowej pracownika kadry kierowniczej, specjalisty lub pracownika odbywającego staż w ramach przeniesienia wewnątrz przedsiębiorstwa na warunkach określonych w art. 139n ust. 1 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach
 - jeżeli zamieszkują z dziećmi na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, z wyłączeniem cudzoziemców, którym zezwolono na pobyt i pracę na okres nieprzekraczający dziewięciu miesięcy, chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy międzynarodowe o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej,
- f) przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej:
- na podstawie zezwolenia na pobyt czasowy, o którym mowa w art. 151 lub art. 151b ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach,
 - na podstawie wizy krajowej w celu prowadzenia badań naukowych lub prac rozwojowych,
 - w związku z korzystaniem z mobilności krótkoterminowej naukowca na warunkach określonych w art. 156b ust. 1 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach,
 - z wyłączeniem cudzoziemców, którym zezwolono na pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez okres nieprzekraczający sześciu miesięcy, chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy międzynarodowe o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej,
- g) przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej obywatelom Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej, o których mowa w art. 10 ust. 1 lit. b, d, e lub f umowy z dnia 24 stycznia 2020 r. o Wystąpieniu Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej z Unii Europejskiej i Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej (Dz. Urz. UE L 29 z 31.01.2020, str. 7, z późn.zm.¹⁾).

2. Prawo do kapitału przysługuje osobom, o których mowa w ust. 1, jeżeli zamieszkują na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez okres, w jakim mają otrzymywać kapitał,

¹⁾ Zmiany wymienionej umowy zostały ogłoszone w Dz. Urz. UE L 187 z 12.06.2020, str. 12, Dz. Urz. UE L 225 z 14.07.2020, str. 53 i Dz. Urz. UE L 443 z 30.12.2020, str. 3.

chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy międzynarodowe o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej.

Art. 3. Ilekroć w ustawie jest mowa o:

- 1) pierwszym dziecku – oznacza to najstarsze dziecko w rodzinie bez względu na jego wiek; w przypadku dzieci urodzonych tego samego dnia, miesiąca i roku, będących najstarszymi dziećmi w rodzinie, pierwsze dziecko oznacza jedno z tych dzieci wskazane przez matkę albo ojca;
- 2) przepisach o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego – oznacza to rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. Urz. UE L 166 z 30.04.2004, str. 1, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 5, t. 5, str. 72, z późn. zm.) oraz rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 r. dotyczące wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. Urz. UE L 284 z 30.10.2009, str. 1, z późn. zm.);
- 3) rodzinie – oznacza to odpowiednio następujących członków rodziny:
 - a) małżonków,
 - b) rodziców dzieci wychowujących wspólne dziecko,
 - c) osobę samotnie wychowującą dziecko, przez którą rozumie się pannę, kawalera, wdowę, wdowca, osobę pozostającą w separacji orzeczonej prawomocnym wyrokiem sądu, osobę rozwiedzioną, chyba że wychowuje wspólnie co najmniej jedno dziecko z jego rodzicem,
 - d) osobę, która przyjęła dziecko na wychowanie i wystąpiła do sądu opiekuńczego z wnioskiem o wszczęcie postępowania w sprawie jego przysposobienia,
 - e) dzieci osób, o których mowa w lit a–d; do członków rodziny nie zalicza się dziecka:
 - pozostającego pod opieką opiekuna prawnego,
 - umieszczonego w pieczy zastępczej,
 - które było umieszczone w pieczy zastępczej w dniu osiągnięcia przez to dziecko pełnoletności,
 - w stosunku do którego osoba ubiegająca się lub otrzymująca kapitał jest pozbawiona władzy rodzicielskiej,

- w stosunku do którego osoba ubiegająca się lub otrzymująca kapitał była pozbawiona władzy rodzicielskiej w dniu osiągnięcia przez to dziecko pełnoletności.

Rozdział 2

Kapitał

Art. 4. 1. Kapitał przysługuje matce albo ojcu, przez których rozumie się także osobę, która przyjęła dziecko na wychowanie i wystąpiła do sądu opiekuńczego z wnioskiem o wszczęcie postępowania w sprawie jego przysposobienia, na drugie i każde kolejne dziecko w rodzinie, jeżeli dziecko to wspólnie zamieszkuje i pozostaje na utrzymaniu matki lub ojca, z zastrzeżeniem art. 5 ust. 4.

2. Celem kapitału jest częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowywaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych.

3. Matka lub ojciec nie tracą prawa do kapitału pomimo śmierci pierwszego dziecka, chyba że śmierć nastąpiła przed urodzeniem się albo przyjęciem na wychowanie dziecka, w stosunku do którego, osoba która przyjęła je na wychowanie wystąpiła do sądu opiekuńczego z wnioskiem o wszczęcie postępowania w sprawie przysposobienia, na które ubiegają się o ustalenie prawa do kapitału.

4. Kapitał przysługuje na dziecko w wieku od ukończenia przez dziecko 12. miesiąca życia do ukończenia 36. miesiąca życia.

5. Na dziecko przyjęte na wychowanie w stosunku do którego, osoba która przyjęła je na wychowanie wystąpiła do sądu opiekuńczego z wnioskiem o wszczęcie postępowania w sprawie przysposobienia kapitał przysługuje w okresie przypadającym po upływie 12. miesiąca liczonego od dnia, w którym osoba, która przyjęła dziecko na wychowanie, wystąpiła do sądu opiekuńczego z wnioskiem o wszczęcie postępowania w sprawie przysposobienia, do upływu 36. miesiąca liczonego od dnia, w którym osoba, która przyjęła dziecko na wychowanie, wystąpiła do sądu opiekuńczego z wnioskiem o wszczęcie postępowania w sprawie przysposobienia, nie dłużej jednak niż do ukończenia przez dziecko 7. roku życia albo 10. roku życia, jeżeli wobec dziecka podjęto decyzję o odroczeniu obowiązku szkolnego.

Art. 5. 1. Kapitał przysługuje w wysokości 500 zł miesięcznie na dziecko w rodzinie, a w przypadku matki albo ojca pozostających w związku małżeńskim, jeżeli nie została orzeczona prawomocnym orzeczeniem sądu separacja – w wysokości 500 zł albo 1000 zł.

2. Matka albo ojciec pozostający w związku małżeńskim, jeżeli nie została orzeczona prawomocnym orzeczeniem sądu separacja, wskazują we wniosku o ustalenie prawa do kapitału miesięczną wysokość, w jakiej ma być wypłacany kapitał. Miesięczna wysokość, w jakiej ma być wypłacany kapitał, może zostać zmieniona na wniosek osób, o których mowa w zdaniu pierwszym. Prawo do zmiany miesięcznej wysokości, w jakiej ma być wypłacany kapitał, przysługuje tylko raz w okresie otrzymywania kapitału.

3. Łączna wysokość kapitału nie może być wyższa niż 12 000 zł na dziecko w rodzinie.

4. W przypadku gdy dziecko, zgodnie z orzeczeniem sądu, jest pod opieką naprzemienną obydwójga rodziców rozwiedzionych, żyjących w separacji lub żyjących w rozłączeniu, sprawowaną w porównywalnych i powtarzających się okresach, kwotę kapitału ustala się każdemu z rodziców w wysokości połowy kwoty przysługującego kapitału.

5. Jeżeli zgodnie z przepisami o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego ustawodawstwo polskie nie jest ustawodawstwem wyznaczonym jako mające pierwszeństwo, kapitał przysługuje odpowiednio w wysokości określonej w ust. 1–4.

Art. 6. Kapitał nie przysługuje, jeżeli:

- 1) dziecko zostało umieszczone w pieczy zastępczej;
- 2) członkowi rodziny przysługuje za granicą na dziecko świadczenie o podobnym charakterze do kapitału, chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy międzynarodowe o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej.

Art. 7. W przypadku gdy matka albo ojciec marnotrawią wypłacany im kapitał lub wydatkują go niezgodnie z celem, należny kapitał w całości lub w części jest im przekazywany odpowiednio przez kierownika ośrodka pomocy społecznej albo dyrektora centrum usług społecznych w formie rzeczowej lub w formie opłacania usług.

Rozdział 3

Podmioty realizujące zadania w zakresie kapitału

Art. 8. 1. Postępowanie w sprawie kapitału prowadzi oraz kapitał wypłaca Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

2. Prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych może wyznaczyć do realizacji całości lub części zadań, o których mowa w ust. 1, inne jednostki organizacyjne Zakładu Ubezpieczeń

Społecznych niż jednostki właściwe ze względu na miejsce zamieszkania osoby ubiegającej się lub otrzymującej kapitał.

Art. 9. Nadzór nad zgodnością działań Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w zakresie realizacji kapitału z obowiązującymi przepisami sprawuje minister właściwy do spraw rodziny. Nadzór ten nie może dotyczyć spraw indywidualnych.

Art. 10. 1. Funkcję instytucji właściwej w związku z udziałem Rzeczypospolitej Polskiej w koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego w przypadku przemieszczania się osób między państwami Unii Europejskiej, Europejskiego Obszaru Gospodarczego, Konfederacji Szwajcarskiej i Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej pełnią:

1) Zakład Ubezpieczeń Społecznych,

2) wojewoda

– na zasadach określonych w art. 27.

2. Wojewoda może, w formie pisemnej, upoważnić pracownika urzędu wojewódzkiego do wykonywania w jego imieniu czynności określonych w ust. 1 pkt 2 oraz do przekazywania Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych informacji, o których mowa w art. 27.

3. Wojewoda wymienia dane w zakresie kapitału w ramach Systemu Elektronicznej Wymiany Informacji dotyczących Zabezpieczenia Społecznego, o którym mowa w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 r. dotyczącym wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, za pośrednictwem punktu kontaktowego, o którym mowa w art. 11 ust. 2.

4. W postępowaniach dotyczących kapitału realizowanych w związku z koordynacją systemów zabezpieczenia społecznego komunikacja między Zakładem Ubezpieczeń Społecznych a wojewodą odbywa się wyłącznie przy użyciu systemów teleinformatycznych. W przypadku wniosków, decyzji lub innych dokumentów, które posiadają wyłącznie postać papierową – przekazywana jest ich elektroniczna kopia. Kopia stanowi dowód w postępowaniach dotyczących kapitału.

5. W sprawach o kapitał realizowany w związku z koordynacją systemów zabezpieczenia społecznego komunikacja między wojewodą a ministrem właściwym do spraw zabezpieczenia społecznego, w szczególności przesyłanie akt sprawy lub wydanych rozstrzygnięć, niezależnie od postaci, w której zostały złożone lub wydane, odbywa się

wyłącznie przy użyciu systemu teleinformatycznego utworzonego przez ministra właściwego do spraw rodziny po zastosowaniu zapewnionych w systemie sposobów potwierdzenia pochodzenia oraz integralności przesłanych danych. W przypadku dokumentów, które posiadają wyłącznie postać papierową, przekazywana jest ich elektroniczna kopia.

Art. 11. 1. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego jest władzą właściwą oraz instytucją łącznikową w zakresie kapitału w związku z udziałem Rzeczypospolitej Polskiej w koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego i w tym zakresie nadzoruje wojewodę.

2. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego prowadzi punkt kontaktowy, o którym mowa w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 r. dotyczącym wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, służący do wymiany danych w ramach Systemu Elektronicznej Wymiany Informacji dotyczących Zabezpieczenia Społecznego w zakresie kapitału.

3. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego przetwarza dane osobowe, jeżeli jest to niezbędne do prowadzenia punktu kontaktowego, o którym mowa w ust. 2, w tym do realizacji praw lub obowiązków wynikających z przepisów o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego.

Rozdział 4

Postępowanie w sprawach o kapitał

Art. 12. 1. Ustalenie prawa do kapitału oraz jego wypłata następują odpowiednio na wniosek matki albo ojca.

2. Wniosek o ustalenie prawa do kapitału, zwany dalej „wnioskiem”, składa się do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

3. Wniosek zawiera odpowiednio:

- 1) dane dotyczące wnioskodawcy, w tym: imię, nazwisko, datę urodzenia, adres miejsca zamieszkania, obywatelstwo, numer PESEL, a w przypadku gdy nie nadano numeru PESEL – numer i serię dokumentu potwierdzającego tożsamość, stan cywilny wnioskodawcy oraz adres poczty elektronicznej, numer telefonu oraz informację, czy osoba występująca o przyznanie kapitału lub członek rodziny wykonuje pracę najemną lub pracę na własny rachunek w państwie, o którym mowa w art. 10 ust. 1;

- 2) dane dotyczące dziecka, na które wnioskodawca ubiega się o przyznanie kapitału, w tym:
 - a) imię i nazwisko,
 - b) datę urodzenia,
 - c) adres miejsca zamieszkania – w przypadku gdy w sprawie mają lub mogą mieć zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego,
 - d) obywatelstwo,
 - e) numer PESEL, a w przypadku gdy nie nadano numeru PESEL – numer i serię dokumentu potwierdzającego tożsamość,
 - f) informację o uczęszczaniu dziecka do żłobka lub klubu dziecięcego lub objęciu opieką dziennego opiekuna ze wskazaniem żłobka lub klubu dziecięcego, do którego dziecko uczęszcza lub dziennego opiekuna, który sprawuje opiekę nad dzieckiem,
 - g) inne informacje wynikające z innych dokumentów, w tym oświadczeń, niezbędnych do ustalenia prawa do kapitału;
- 3) numer rachunku płatniczego w kraju lub numer wydanego w kraju instrumentu płatniczego w rozumieniu ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych (Dz. U. z 2020 poz. 794 i 1639 oraz z 2021 r. poz. 355).

4. Do wniosku dołącza się odpowiednio zaświadczenia lub oświadczenia oraz dowody niezbędne do ustalenia prawa do kapitału:

- 1) zaświadczenie sądu opiekuńczego lub ośrodka adopcyjnego o prowadzonym postępowaniu sądowym w sprawie o przysposobienie dziecka, zawierające w szczególności datę przyjęcia dziecka na wychowanie oraz datę wystąpienia do sądu opiekuńczego z wnioskiem o wszczęcie postępowania w sprawie przysposobienia dziecka;
- 2) prawomocne orzeczenie sądu orzekające rozwód lub separację,
- 3) kartę pobytu – w przypadku cudzoziemca przebywającego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na pobyt czasowy udzielonego w związku z okolicznościami, o których mowa w art. 127 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach;
- 4) kartę pobytu i decyzję o udzieleniu cudzoziemcowi zezwolenia na pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub inny dokument uprawniający cudzoziemca do pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, który uprawnia do wykonywania pracy;

- 5) odpis orzeczenia sądu wskazującego na pozostawanie dziecka pod opieką naprzemienną obojga rodziców sprawowaną w porównywalnych i powtarzających się okresach;
- 6) inne dokumenty, w tym oświadczenia, niezbędne do ustalenia prawa do kapitału.

5. Informacje przedstawione we wniosku i załącznikach składa się pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań. Składający oświadczenie jest obowiązany do zawarcia w nim klauzuli następującej treści: „Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.”. Klauzula ta zastępuje pouczenie organu o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań

6. We wniosku o ustalenie prawa do kapitału matka albo ojciec pozostający w związku małżeńskim, jeżeli nie została orzeczona prawomocnym orzeczeniem sądu separacja, wskazują miesięczną wysokość, w jakiej ma być wypłacany kapitał.

Art. 13. Ustalając prawo do kapitału uwzględnia się informacje i dokumenty, o których mowa w art. 12 ust. 3, oraz informacje uzyskane lub zweryfikowane z rejestrów publicznych, o których mowa w art. 28.

Art. 14. Jeżeli wnioskodawca nie może złożyć w formie dokumentu elektronicznego zaświadczenia wymaganego dla potwierdzenia faktów lub stanu prawnego lub innego dokumentu niezbędnego w postępowaniu w sprawie o kapitał, wnioskodawca może złożyć elektroniczną kopię takiego dokumentu, po uwierzytelnieniu jej kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem osobistym, podpisem zaufanym albo w inny sposób zapewniający możliwość potwierdzenia pochodzenia i integralności weryfikowanych danych w postaci elektronicznej.

Art. 15. 1. Wniosek i załączniki do wniosku składane są wyłącznie w postaci elektronicznej za pomocą:

- 1) profilu informacyjnego utworzonego w systemie teleinformatycznym udostępnionym przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych;
- 2) systemu teleinformatycznego banków krajowych oraz spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych świadczących usługi drogą elektroniczną, spełniających wymogi określone w informacji zamieszczonej na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych;
- 3) systemu teleinformatycznego utworzonego przez ministra właściwego do spraw rodziny.

2. Osobie składającej wniosek i załączniki do wniosku w sposób określony w ust. 1 pkt 2 lub 3, która nie posiada profilu informacyjnego w systemie teleinformatycznym

udostępnionym przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych, profil ten zakłada Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

3. Zakład Ubezpieczeń Społecznych, na podstawie porozumienia, może zapewnić dostęp do środków technicznych umożliwiających złożenie wniosku i załączników do wniosku o ustalenie prawa do kapitału oraz zapewnić pomoc przy wnoszeniu tych dokumentów w miejscu innym niż siedziba, oddział lub wyznaczona jednostka organizacyjna Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

Art. 16. 1. Wniosek i załączniki do wniosku składa się za pomocą:

- 1) profilu informacyjnego, o którym mowa w art. 15 ust. 1 pkt 1, po opatrzeniu ich kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem zaufanym albo podpisem osobistym lub wykorzystując sposób potwierdzania pochodzenia oraz integralności danych udostępniony przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych bezpłatnie w systemie teleinformatycznym;
- 2) systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 15 ust. 1 pkt 2, po uwierzytelnieniu ich przy użyciu danych uwierzytelniających stosowanych przez bank krajowy lub spółdzielczą kasę oszczędnościowo-kredytową do weryfikacji w drodze elektronicznej posiadacza rachunku;
- 3) systemu teleinformatycznego, o którym mowa art. 15 ust. 1 pkt 3, po uwierzytelnieniu wnioskodawcy przy użyciu profilu zaufanego, profilu osobistego, innego środka identyfikacji elektronicznej wydanego w systemie identyfikacji elektronicznej przyłączonym do węzła krajowego identyfikacji elektronicznej, o którym mowa w art. 21a ust. 1 pkt 2 lit. a ustawy z dnia 5 września 2016 r. o usługach zaufania oraz identyfikacji elektronicznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1173 i 2320), adekwatnie do poziomu bezpieczeństwa środka identyfikacji elektronicznej wymaganego dla usług świadczonych w tym systemie, danych weryfikowanych za pomocą kwalifikowanego certyfikatu podpisu elektronicznego, jeżeli te dane pozwalają na identyfikację i uwierzytelnienie wymagane w celu realizacji usługi online, albo innych technologii, jeżeli zostaną udostępnione w tym systemie.

2. Na potrzeby złożenia wniosku i załączników do wniosku, bank krajowy na wniosek klienta, spółdzielcza kasa oszczędnościowo-kredytowa na wniosek członka i minister właściwy do spraw rodziny na wniosek osoby, o której mowa w art. 12 ust. 1, przekazują do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych dane niezbędne do uwierzytelnienia, pozwalające na założenie profilu informacyjnego, o którym mowa w art. 15 ust. 1 pkt 1.

Art. 17. 1. Przyznanie przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych kapitału nie wymaga wydania decyzji.

2. Zakład Ubezpieczeń Społecznych udostępnia osobie ubiegającej się o kapitał informację o przyznaniu kapitału na jej profilu informacyjnym utworzonym w systemie teleinformatycznym udostępnionym przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

3. Nieodebranie informacji o przyznaniu kapitału nie wstrzymuje wypłaty kapitału.

4. W sprawach odmowy przyznania kapitału, uchylenia lub zmiany prawa do kapitału oraz nienależnie pobranego kapitału Zakład Ubezpieczeń Społecznych wydaje decyzję.

5. Decyzje, postanowienia, zawiadomienia, wezwania, zaświadczenia, informacje i inne pisma w sprawie kapitału Zakład Ubezpieczeń Społecznych doręcza osobie ubiegającej się o kapitał i osobie pobierającej kapitał wyłącznie w postaci elektronicznej na jej profilu informacyjnym utworzonym w systemie teleinformatycznym udostępnionym przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

6. Osoba ubiegająca się o kapitał i osoba pobierająca kapitał doręcza do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych pisma wyłącznie w postaci elektronicznej na swoim profilu informacyjnym utworzonym w systemie teleinformatycznym udostępnionym przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

7. Decyzje, postanowienia, zawiadomienia, wezwania, zaświadczenia, informacje i inne pisma, o których mowa w ust. 5, opatruje się kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem zaufanym, podpisem osobistym, kwalifikowaną pieczęcią elektroniczną Zakładu Ubezpieczeń Społecznych albo zamieszcza się w nich imię, nazwisko i stanowisko służbowe osoby upoważnionej do ich wydania.

8. Pisma, o których mowa w ust. 6, doręczane są do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w postaci elektronicznej na profilu informacyjnym założonym w systemie teleinformatycznym udostępnionym przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych, składa się opatrując je kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem zaufanym, podpisem osobistym albo wykorzystując sposób potwierdzania pochodzenia oraz integralności danych udostępniony bezpłatnie przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych w systemie teleinformatycznym.

9. Zakład Ubezpieczeń Społecznych może podejmować rozstrzygnięcia w sprawach kapitału, w tym rozstrzygnięcia w sprawach indywidualnych, w oparciu o wyłącznie zautomatyzowane przetwarzanie danych osobowych, pod warunkiem zapewnienia stronie, której dotyczy podejmowane rozstrzygnięcie, prawa do otrzymania stosownych wyjaśnień co

do podstaw podjętego rozstrzygnięcia oraz prawa do uzyskania interwencji ludzkiej, do wyrażenia własnego stanowiska i do zakwestionowania takiego rozstrzygnięcia. W stosunku do rozstrzygnięć następujących w drodze decyzji strona, której dotyczy decyzja, może skorzystać z tych uprawnień w terminie miesiąca od dnia doręczenia decyzji.

Art. 18. Zakład Ubezpieczeń Społecznych może określić oraz udostępnić na swojej stronie Biuletynu Informacji Publicznej wzór wniosku o ustalenie prawa do kapitału.

Art. 19. Wojewoda realizuje niniejszą ustawę przy pomocy systemów teleinformatycznych stanowiących integralne części systemów teleinformatycznych stosowanych do realizacji świadczeń rodzinnych określonych w ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 111 oraz z 2021 r. poz. 1162).

Art. 20. Gromadzone na podstawie przepisów niniejszej ustawy przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych informacje, o których mowa w art. 12 ust. 3 pkt 1 i 2, oraz informacje o wartości wypłaconych kapitałów zasilają rejestr centralny, o którym mowa w art. 14 ust. 2 ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2019 r. poz. 2407 oraz z 2021 r. poz. 1162). Przepisy art. 14 ust. 4 pkt 2–4 ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci stosuje się odpowiednio.

Art. 21. 1. Informacje, o których mowa w art. 12 ust. 3 pkt 1 i 2, informacje wynikające z dokumentów i oświadczeń, o których mowa w art. 12 ust. 3 pkt 3 i 4, oraz informacje o wartości wypłaconych kapitałów przetwarza Zakład Ubezpieczeń Społecznych w celu realizacji kapitału i w celu weryfikacji prawa do kapitału oraz minister właściwy do spraw rodziny w celu nadzorowania realizacji kapitału.

2. Minister właściwy do spraw rodziny przetwarza dane w zakresie adresu poczty elektronicznej wskazanego we wniosku o ustalenie prawa do kapitału w celu przekazywania informacji związanych z uprawnieniami dla rodzin.

3. Minister właściwy do spraw informatyzacji po otrzymaniu od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych informacji dotyczących osób uprawnionych do kapitału i członków ich rodzin niezwłocznie przekazuje posiadane dane z rejestru PESEL w zakresie informacji o zgonach oraz informacje, o których mowa w art. 8 pkt 26 ustawy z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności (Dz. U. z 2021 r. poz. 510 i 1000).

Art. 22. 1. Bank krajowy oraz spółdzielcza kasa oszczędnościowo-kredytowa, o których mowa w art. 15 ust. 1 pkt 2, oraz minister właściwy do spraw rodziny, na potrzeby złożenia wniosku o ustalenie prawa do kapitału wraz z załącznikami, składanego w postaci

elektronicznej za pomocą systemu, o którym mowa odpowiednio w art. 15 ust. 1 pkt 2 lub 3, w imieniu Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, przetwarzają następujące dane osobowe dotyczące wnioskodawców oraz dzieci, na które wnioskodawca ubiega się o przyznanie kapitału:

- 1) imię i nazwisko;
- 2) datę urodzenia;
- 3) adres miejsca zamieszkania;
- 4) obywatelstwo;
- 5) numer PESEL, a w przypadku gdy nie nadano numeru PESEL – numer i serię dokumentu potwierdzającego tożsamość;
- 6) stan cywilny wnioskodawcy;
- 7) informację o uczęszczaniu dziecka do żłobka lub klubu dziecięcego lub objęciu opieką dziennego opiekuna ze wskazaniem żłobka lub klubu dziecięcego, do którego dziecko uczęszcza, lub dziennego opiekuna, który sprawuje opiekę nad dzieckiem;
- 8) adres poczty elektronicznej i numer telefonu – w przypadku wnioskodawcy;
- 9) numer rachunku płatniczego w kraju lub numer wydanego w kraju instrumentu płatniczego w rozumieniu ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych;
- 10) informacje wynikające z innych dokumentów, w tym oświadczeń, niezbędnych do ustalenia prawa do kapitału.

2. Osoby upoważnione przez bank krajowy, spółdzielczą kasę oszczędnościowo-kredytową albo ministra właściwego do spraw rodziny do przetwarzania danych osobowych, o których mowa w ust. 1, są obowiązane do zachowania ich w poufności.

3. Bank krajowy, spółdzielcza kasa oszczędnościowo-kredytowa oraz minister właściwy do spraw rodziny, którzy zapewniają możliwość złożenia wniosku o ustalenie prawa do kapitału wraz z załącznikami, za pomocą systemu, o którym mowa odpowiednio w art. 15 ust. 1 pkt 2 lub 3, zapewniają niezbędne środki techniczne i organizacyjne służące zapewnieniu bezpieczeństwa przetwarzania danych osobowych, o których mowa w ust. 1, oraz środki określone w art. 32 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy

95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz. Urz. UE L 119 z 04.05.2016, str. 1, z późn. zm.²⁾).

4. Bank krajowy, spółdzielcza kasa oszczędnościowo-kredytowa oraz minister właściwy do spraw rodziny, którzy zapewniają możliwość złożenia wniosku o ustalenie prawa do kapitału wraz z załącznikami, za pomocą systemu, o którym mowa odpowiednio w art. 15 ust. 1 pkt 2 lub 3, udostępniają Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych informacje służące potwierdzeniu spełniania obowiązków określonych w art. 28 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych), a także umożliwiają Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych przeprowadzenie audytów i inspekcji.

5. Bank krajowy, spółdzielcza kasa oszczędnościowo-kredytowa oraz minister właściwy do spraw rodziny, którzy zapewniają możliwość złożenia wniosku o ustalenie prawa do kapitału wraz z załącznikami, za pomocą systemu, o którym mowa odpowiednio w art. 15 ust. 1 pkt 2 lub 3, usuwają dane objęte treścią wniosku i załączników do wniosku niezwłocznie po otrzymaniu informacji o potwierdzeniu złożenia wniosku przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

6. W przypadku gdy bank krajowy, spółdzielcza kasa oszczędnościowo-kredytowa lub minister właściwy do spraw rodziny, w celu umożliwienia złożenia wniosku o ustalenie prawa do kapitału wraz z załącznikami, za pomocą systemu, o którym mowa odpowiednio w art. 15 ust. 1 pkt 2 lub 3, korzystają z usług innego podmiotu, który będzie przetwarzał dane osobowe, o których mowa w ust. 1, uważa się, że podmiot ten przetwarza dane osobowe w imieniu Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Przepisy ust. 2–5 stosuje się odpowiednio.

Art. 23. Minister właściwy do spraw rodziny przechowuje w rejestrze centralnym, o którym mowa w art. 14 ust. 2 ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, informacje, o których mowa w art. 20, przez okres 2 lat od dnia zaprzestania udzielania kapitału, z wyjątkiem informacji dotyczących osób, którym kapitał nie został przyznany, które przechowuje się przez okres 1 roku od dnia, w którym decyzja w

²⁾ Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. Urz. UE L 127 z 23.05.2018, str. 2 i Dz. Urz. UE L z 04.03.2021, str. 35.

sprawie kapitału stała się ostateczna, lub od dnia pozostawienia wniosku o ustalenie prawa do kapitału bez rozpatrzenia.

Art. 24. Zakład Ubezpieczeń Społecznych przechowuje informacje, o których mowa w art. 16, dotyczące osób, którym kapitał został przyznany, przez okres 2 lat od dnia pobrania kapitału, a informacje dotyczące osób, którym kapitał nie został przyznany, przechowuje przez okres 1 roku od dnia, w którym decyzja w sprawie kapitału stała się ostateczna, lub od dnia pozostawienia wniosku o ustalenie prawa do kapitału bez rozpatrzenia.

Art. 25. Informacje, o których mowa w art. 20 i 21, usuwa się niezwłocznie po upływie okresów przechowywania, o których mowa w art. 23 i 24.

Art. 26. 1. Jeżeli w stosunku do osoby ubiegającej się o przyznanie kapitału lub osoby pobierającej ten kapitał wystąpią wątpliwości dotyczące sprawowania opieki nad dzieckiem, w tym również w przypadku, o którym mowa w art. 33, wydatkowania kapitału niezgodnie z celem lub marnotrawienia kapitału, Zakład Ubezpieczeń Społecznych może zwrócić się do właściwego ze względu na miejsce zamieszkania osoby ubiegającej się o przyznanie kapitału lub osoby pobierającej ten kapitał kierownika ośrodka pomocy społecznej, a w przypadku przekształcenia ośrodka pomocy społecznej w centrum usług społecznych na podstawie przepisów ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych – do dyrektora centrum usług społecznych, o przeprowadzenie rodzinnego wywiadu środowiskowego, o którym mowa w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1876 i 2369 oraz z 2021 r. poz. 794 i 803), w celu weryfikacji tych wątpliwości.

2. W przypadkach, o których mowa w ust. 1, Zakład Ubezpieczeń Społecznych może wystąpić do ośrodka pomocy społecznej, a w przypadku przekształcenia ośrodka pomocy społecznej w centrum usług społecznych na podstawie przepisów ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych – centrum usług społecznych, o udzielenie informacji o okolicznościach dotyczących sprawowania opieki nad dzieckiem, marnotrawienia kapitału lub wydatkowania go niezgodnie z celem, jeżeli informacje te zostały ustalone w rodzinnym wywiadzie środowiskowym przeprowadzonym nie wcześniej niż 3 miesiące przed dniem otrzymania przez ośrodek pomocy społecznej albo centrum usług społecznych wniosku o udzielenie informacji.

3. Jeżeli odpowiednio kierownik ośrodka pomocy społecznej albo dyrektor centrum usług społecznych, w wyniku rodzinnego wywiadu środowiskowego, o którym mowa w ust.

1 albo 2, ustali, że kapitał jest wydatkowany niezgodnie z celem lub marnotrawiony przekazuje informację o tym Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych.

4. W przypadku, o którym mowa w ust. 3, Zakład Ubezpieczeń Społecznych przekazuje należny osobie uprawnionej kapitał na rachunek płatniczy lub na instrument płatniczy w rozumieniu ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych odpowiednio do ośrodka pomocy społecznej albo centrum usług społecznych w celu wypłaty tego kapitału w sposób określony w art. 7.

5. Zakład Ubezpieczeń Społecznych informuje osobę uprawnioną do kapitału o przekazaniu odpowiednio kierownikowi ośrodka pomocy społecznej albo dyrektorowi centrum usług społecznych wypłaty kapitału w formie rzeczowej lub w formie opłacania usług.

6. W przypadku gdy ustaną okoliczności wskazujące na wydatkowanie kapitału niezgodnie z celem lub jego marnotrawienie, odpowiednio kierownik ośrodka pomocy społecznej albo dyrektor centrum usług społecznych informują Zakład Ubezpieczeń Społecznych o zasadności wznowienia przekazywania kapitału na rachunek płatniczy lub na instrument płatniczy w rozumieniu ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych osoby uprawnionej do kapitału.

Art. 27. 1. W sprawach, w których mają albo mogą mieć zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego do osoby, o której mowa w art. 4 ust. 1, lub członka rodziny tej osoby albo dziecka, Zakład Ubezpieczeń Społecznych i wojewoda wymieniają się informacjami niezbędnymi do realizacji tych przepisów, w szczególności danymi określonymi w art. 12 ust. 3 oraz informacjami dotyczącymi rozstrzygnięcia w sprawie.

2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, Zakład Ubezpieczeń Społecznych prowadzi postępowanie w sprawie kapitału zgodnie z art. 8.

3. Po ustaleniu, że w sprawie mają lub mogą mieć zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, Zakład Ubezpieczeń Społecznych przekazuje wojewodzie informacje w zakresie wskazanym w ust. 1. Przekazanie informacji wojewodzie nie wstrzymuje załatwienia sprawy zgodnie z art. 8.

4. Wojewoda wykonuje obowiązki instytucji właściwej przewidziane w przepisach o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, z wyjątkiem obowiązków o których mowa w ust. 2.

5. Wojewoda, na podstawie informacji pozyskanych w wyniku zastosowania ust. 1 i 4, a także informacji znanych mu z urzędu oraz uzyskanych bezpośrednio od osób, o których mowa w ust. 1, ustala, czy i w jakim okresie w sprawie mają zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, a także wyznacza ustawodawstwo jako mające pierwszeństwo zgodnie z przepisami o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego.

6. Wojewoda niezwłocznie przekazuje do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych informacje o ustaleniach, o których mowa w ust. 5.

7. Informacje przekazane przez wojewodę, zgodnie z ust. 6, stanowią dla Zakładu Ubezpieczeń Społecznych podstawę do wydania rozstrzygnięcia w przedmiocie kapitału, jeżeli mają wpływ na prawo lub wysokość kapitału.

8. W przypadku gdy wojewoda otrzymał, zgodnie z przepisami o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, wniosek o ustalenie prawa do kapitału, przekazany przez instytucję właściwą w innym państwie określonym w art. 10 ust. 1, wojewoda niezwłocznie przekazuje ten wniosek do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

9. W przypadku, o którym mowa w ust. 8, przepisy ust. 2–7 stosuje się odpowiednio, z tym że wojewoda, o ile to możliwe, przekazuje do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych informacje, o których mowa w ust. 5, wraz z wnioskiem przekazany przez instytucję właściwą w innym państwie określonym w art. 10 ust. 1.

Art. 28. 1. Zakład Ubezpieczeń Społecznych jest obowiązany do samodzielnego uzyskania lub weryfikacji drogą elektroniczną z rejestrów publicznych, w tym z rejestru PESEL, o którym mowa w przepisach o ewidencji ludności, z Centralnego Wykazu Ubezpieczonych, o którym mowa w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, z rejestru żłobków i klubów dziecięcych oraz wykazu dziennych opiekunów i podmiotów zatrudniających dziennych opiekunów, o których mowa w przepisach o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3, oraz z własnych rejestrów odpowiednio:

- 1) informacji, o których mowa w art. 12 ust. 3 pkt 1 i 2, jeżeli są dostępne w tych rejestrach;
- 2) informacji, o których mowa w art. 12 ust. 3 pkt 2 lit f;
- 3) informacji o prawie do świadczeń opieki zdrowotnej.

2. W przypadku awarii systemów teleinformatycznych służących do wymiany, drogą elektroniczną, informacji, o których mowa w ust. 1 pkt 1, Zakład Ubezpieczeń Społecznych

weryfikuje te informacje w drodze pisemnej wymiany informacji. Podmioty prowadzące rejestry publiczne przekazują te informacje niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 14 dni od dnia otrzymania wniosku Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

3. W przypadku braku możliwości samodzielnej weryfikacji przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych informacji, o których mowa w ust. 1 pkt 1, z przyczyn nieleżących po stronie Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Zakład Ubezpieczeń Społecznych wzywa wnioskodawcę do przedstawienia dokumentów potwierdzających te informacje.

Art. 29. 1. W przypadku złożenia nieprawidłowo wypełnionego wniosku Zakład Ubezpieczeń Społecznych wzywa wnioskodawcę do poprawienia lub uzupełnienia wniosku w terminie 14 dni od dnia otrzymania wezwania. Niezastosowanie się do wezwania skutkuje pozostawieniem wniosku bez rozpatrzenia.

2. W przypadku gdy wnioskodawca złoży wniosek bez wymaganych dokumentów, w tym oświadczeń, Zakład Ubezpieczeń Społecznych przyjmuje wniosek i wyznacza termin nie krótszy niż 14 dni i nie dłuższy niż 30 dni na uzupełnienie brakujących dokumentów. Niezastosowanie się do wezwania skutkuje pozostawieniem wniosku bez rozpatrzenia.

3. W przypadku gdy przyczyną niedostarczenia wymaganego dokumentu przez osobę składającą wniosek jest brak wydania dokumentu przez właściwą instytucję w ustawowo określonym w odrębnych przepisach terminie, kapitał przysługuje, począwszy od dnia, w którym wniosek został złożony.

Art. 30. 1. W przypadku zmiany informacji przekazanych we wniosku lub dołączonych do niego załącznikach osoba ubiegająca się lub otrzymująca kapitał jest obowiązana do powiadomienia o tym Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, na swoim profilu informacyjnym założonym w systemie teleinformatycznym udostępnionym przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych, w terminie 7 dni od dnia wystąpienia tych zmian.

2. Osoby otrzymujące lub ubiegające się o kapitał, instytucje publiczne i organizacje pozarządowe są obowiązane do udzielania, na żądanie Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, wyjaśnień oraz informacji co do okoliczności mających wpływ na prawo do kapitału.

3. Osoby otrzymujące lub ubiegające się o kapitał, instytucje publiczne i organizacje pozarządowe są obowiązane do udzielania, na żądanie wojewody, wyjaśnień oraz informacji niezbędnych dla realizacji obowiązków, o których mowa w art. 27 ust. 4.

4. W sytuacji gdy mają zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, w przypadku powzięcia informacji o zmianie miejsca zamieszkania osoby,

której przyznano kapitał, powodującej zmianę właściwości wojewody, dotychczasowy wojewoda przekazuje sprawę wojewodzie właściwemu ze względu na nowe miejsce zamieszkania osoby, której przyznano kapitał. Wojewoda właściwy realizuje zadania wynikające z art. 10.

Art. 31. 1. Wnioski w sprawie ustalenia prawa do kapitału składa się w okresie przypadającym pomiędzy 90. dniem przed dniem ukończenia przez dziecko 12. miesiąca życia a 30 dniem po dniu ukończenia przez dziecko 12. miesiąca życia, a w przypadku wniosków o ustalenie prawa do kapitału na dziecko przyjęte na wychowanie w stosunku do którego, osoba która przyjęła je na wychowanie wystąpiła do sądu opiekuńczego z wnioskiem o wszczęcie postępowania w sprawie przysposobienia – w okresie przypadającym pomiędzy 90. dniem przed dniem, w którym osoba, która przyjęła dziecko na wychowanie, wystąpiła do sądu opiekuńczego z wnioskiem o wszczęcie postępowania w sprawie przysposobienia, a 30. dniem po dniu, w którym osoba, która przyjęła dziecko na wychowanie, wystąpiła do sądu opiekuńczego z wnioskiem o wszczęcie postępowania w sprawie przysposobienia.

2. W przypadku złożenia wniosku po upływie okresu, o którym mowa w ust. 1, kapitał przysługuje w wysokości, o której mowa w art. 5 ust. 3, pomniejszonej o każdy miesiąc przypadający po upływie odpowiednio dnia ukończenia przez dziecko 13. miesiąca życia albo 13. miesiąca liczonego od dnia, w którym osoba, która przyjęła dziecko na wychowanie, wystąpiła do sądu opiekuńczego z wnioskiem o wszczęcie postępowania w sprawie przysposobienia.

Art. 32. 1. Ustalenie prawa do kapitału oraz wypłata przysługującego kapitału następuje w terminie 2 miesięcy, licząc od dnia złożenia wniosku wraz z dokumentami.

2. Zakład Ubezpieczeń Społecznych wypłaca kapitał w formie bezgotówkowej na wskazany we wniosku numer rachunku płatniczego w kraju lub numer wydanego w kraju instrumentu płatniczego w rozumieniu ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych, chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy międzynarodowe o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej.

3. W przypadku gdy dziecko umieszczone jest w żłobku, klubie dziecięcym albo jest objęte opieką przez dziennego opiekuna, na wniosek matki lub ojca dziecka Zakład Ubezpieczeń Społecznych wypłaca kapitał bezpośrednio podmiotowi prowadzącemu żłobek albo klub dziecięcy albo zatrudniającemu dziennego opiekuna.

4. W przypadku gdy wysokość miesięcznej opłaty za pobyt dziecka w żłobku, klubie dziecięcym lub u dziennego opiekuna jest niższa niż przysługująca miesięczna wysokość kapitału, różnicę w przysługującej miesięcznej wysokości kapitału i wysokości miesięcznej opłaty za pobyt dziecka w żłobku, klubie dziecięcym lub u dziennego opiekuna wypłaca się osobie uprawnionej do kapitału.

Art. 33. 1. W przypadku zbiegu prawa do kapitału rodziców lub osób, które przyjęły dziecko na wychowanie i wystąpiły do sądu opiekuńczego z wnioskiem o wszczęcie postępowania w sprawie jego przysposobienia, kapitał ten wypłaca się temu z rodziców lub osób, które przyjęły dziecko na wychowanie i wystąpiły do sądu opiekuńczego z wnioskiem o wszczęcie postępowania w sprawie jego przysposobienia, który faktycznie sprawuje opiekę nad dzieckiem.

2. Jeżeli opieka nad dzieckiem sprawowana jest równocześnie przez oboje rodziców lub osób, które przyjęły dziecko na wychowanie i wystąpiły do sądu opiekuńczego z wnioskiem o wszczęcie postępowania w sprawie jego przysposobienia, kapitał wypłaca się temu, kto pierwszy złoży wniosek.

3. W przypadku gdy po złożeniu wniosku o ustalenie prawa do kapitału przez rodzica lub osobę, która przyjęła dziecko na wychowanie i wystąpiła do sądu opiekuńczego z wnioskiem o wszczęcie postępowania w sprawie jego przysposobienia, drugi rodzic lub osoba, która przyjęła dziecko na wychowanie i wystąpiła do sądu opiekuńczego z wnioskiem o wszczęcie postępowania w sprawie jego przysposobienia złoży wniosek o ustalenie prawa do kapitału w związku z opieką nad tym samym dzieckiem, Zakład Ubezpieczeń Społecznych ustala, kto sprawuje opiekę, i w tym celu może zwrócić się do kierownika ośrodka pomocy społecznej, a w przypadku przekształcenia ośrodka pomocy społecznej w centrum usług społecznych na podstawie przepisów ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych (Dz. U. poz. 1818) – do centrum usług społecznych, o przeprowadzenie rodzinnego wywiadu środowiskowego, o którym mowa w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, w celu ustalenia osoby sprawującej opiekę nad dzieckiem.

4. W przypadku, o którym mowa w ust. 3, Zakład Ubezpieczeń Społecznych może wystąpić do ośrodka pomocy społecznej, a w przypadku przekształcenia ośrodka pomocy społecznej w centrum usług społecznych na podstawie przepisów ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych – do centrum usług społecznych, o udzielenie informacji o okolicznościach dotyczących sprawowania

opieki nad dzieckiem, jeżeli informacje te zostały ustalone w rodzinnym wywiadzie środowiskowym przeprowadzonym nie wcześniej niż 3 miesiące przed dniem otrzymania odpowiednio przez ośrodek pomocy społecznej albo centrum usług społecznych wniosku o udzielenie informacji.

5. Zakład Ubezpieczeń Społecznych odmawia przyznania prawa do kapitału, jeżeli osoba ubiegająca się o ten kapitał uniemożliwi przeprowadzenie wywiadu, o którym mowa w ust. 3, lub nie udzieli podczas tego wywiadu wyjaśnień co do okoliczności objętych wywiadem.

Art. 34. 1. Osoba, która pobrała nienależnie kapitał, w tym kapitał przeznaczony na pokrycie opłat za pobyt dziecka w żłobku, klubie dziecięcym lub u dziennego opiekuna, jest obowiązana do jego zwrotu.

2. Za nienależnie pobrany kapitał uważa się:

- 1) kapitał wypłacony na podstawie fałszywych oświadczeń lub dokumentów albo w innych przypadkach świadomego wprowadzenia w błąd przez osobę pobierającą ten kapitał;
- 2) kapitał wypłacony mimo braku prawa do tego kapitału;
- 3) kapitał wypłacony osobie innej niż osoba uprawniona do tego kapitału, z przyczyn niezależnych od organu, który przyznał ten kapitał.

3. Od kwot nienależnie pobranego kapitału naliczane są odsetki ustawowe za opóźnienie, chyba że przyznanie kapitału było następstwem błędu podmiotu realizującego zadania w zakresie tego kapitału.

4. Należności z tytułu nienależnie pobranego kapitału ulegają przedawnieniu z upływem 3 lat, licząc od dnia, w którym decyzja o ustaleniu i zwrocie nienależnie pobranego kapitału stała się ostateczna.

5. Bieg przedawnienia przerywa:

- 1) odroczenie terminu płatności należności,
- 2) rozłożenie spłaty należności na raty,
- 3) zastosowanie środka egzekucyjnego, o którym dłużnik został powiadomiony,
- 4) ogłoszenie upadłości dłużnika

– przy czym po przerwaniu biegu terminu przedawnienia biegnie on na nowo odpowiednio od dnia następującego po dniu odroczenia terminu płatności należności, rozłożenia spłaty należności na raty, zastosowania środka egzekucyjnego, o którym dłużnik został powiadomiony, lub ogłoszenia upadłości.

6. Decyzja o ustaleniu i zwrocie nienależnie pobranego kapitału nie jest wydawana, jeżeli od jego pobrania upłynęło więcej niż 2 lata.

7. Kwoty nienależnie pobranego kapitału łącznie z odsetkami ustawowymi za opóźnienie ustalone ostateczną decyzją podlegają potrąceniu z wypłacanego kapitału, dofinansowania obniżenia opłaty rodzica za pobyt dziecka w żłobku, klubie dziecięcym lub u dziennego opiekuna, o którym mowa w art. 64c ustawy z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. z 2021 r. poz. 75 i 952), osób pobierających to dofinansowanie oraz członków ich rodzin, świadczenia wychowawczego, świadczenia dobrego start oraz ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych wypłacanych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

8. Nienależnie pobrany kapitał podlega egzekucji w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

9. Kwoty nienależnie pobranego kapitału podlegają zwrotowi łącznie z odsetkami ustawowymi za opóźnienie na rachunek bankowy wskazany przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Odsetki są naliczane od pierwszego dnia miesiąca następującego po dniu wypłaty kapitału do dnia spłaty.

10. Zakład Ubezpieczeń Społecznych może odstąpić od żądania zwrotu kwoty nienależnie pobranego kapitału łącznie z odsetkami w całości lub w części, odroczyć termin płatności albo rozłożyć na raty, jeżeli zachodzą szczególnie uzasadnione okoliczności dotyczące sytuacji rodziny. Do nienależnie pobranego kapitału stosuje się odpowiednio art. 84 ust. 8a–8e ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 423, 432 i 619).

11. W przypadku śmierci osoby, która pobrała nienależnie kapitał, należności, o których mowa w ust. 2 i 9, wygasają.

Art. 35. W sprawach nieuregulowanych w niniejszej ustawie stosuje się przepisy ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2021 r. poz. 735).

Rozdział 5

Finansowanie kapitału

Art. 36. 1. Kapitał, w tym koszty jego obsługi, są finansowane z budżetu państwa.

2. Do finansowania kapitału mają zastosowanie przepisy ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 305 i 1236).

3. Koszty obsługi, o których mowa w ust. 1 wynoszą 1% kwoty przeznaczonej na wypłatę kapitałów.

4. Zwroty nienależnie pobranych kapitałów w trakcie danego roku budżetowego nie mają wpływu na wysokość kosztów obsługi, o których mowa w ust. 3.

5. Minister właściwy do spraw finansów publicznych, na wniosek ministra właściwego do spraw rodziny, działającego w porozumieniu z właściwymi dysponentami części budżetowych, może dokonywać przeniesień wydatków budżetowych między częściami budżetu państwa, działami, rozdziałami i paragrafami klasyfikacji wydatków, z przeznaczeniem na zadania wynikające z niniejszej ustawy.

6. Wydatki zaplanowane na zadania wynikające z niniejszej ustawy, w częściach budżetowych, z wyłączeniem rezerw celowych, oraz przeniesione w trybie, o którym mowa w ust. 5, nie mogą być przeznaczane na realizację innych zadań.

7. Do wydatków przeniesionych w trybie, o którym mowa w ust. 5, nie stosuje się przepisów art. 170 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych.

Art. 37. 1. Zakład Ubezpieczeń Społecznych sporządza sprawozdanie rzeczowo-finansowe z wykonywania zadań z zakresu kapitału za okres od dnia 1 stycznia do dnia 31 grudnia danego roku i przekazuje je drogą elektroniczną ministrowi właściwemu do spraw rodziny w terminie do dnia 15 stycznia roku następnego po roku, za który przekazywane jest sprawozdanie.

2. Sprawozdania rzeczowo-finansowe z wykonywania zadań z zakresu realizacji ustawy przekazywane są zgodnie ze wzorami udostępnionymi, drogą elektroniczną, przez ministra właściwego do spraw rodziny.

3. Minister właściwy do spraw rodziny może, w szczególnie uzasadnionych przypadkach, wystąpić do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych o sporządzenie i przekazanie sprawozdań z wykonywania zadań z zakresu kapitału w innych terminach i za inne okresy, niż określone w ust. 1.

Rozdział 6

Zmiany w przepisach obowiązujących

Art. 38. W ustawie z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 1575, 1578, 2320 oraz z 2021 r. poz. 11, 1090 i 1177) w art. 833 § 6 otrzymuje brzmienie:

„§ 6. Nie podlegają egzekucji świadczenia alimentacyjne, świadczenia pieniężne wypłacane w przypadku bezskuteczności egzekucji alimentów, świadczenia rodzinne, dodatki rodzinne, pielęgnacyjne, porodowe, dla sierot zupełnych, zasiłki dla opiekunów, świadczenia z pomocy społecznej, świadczenia integracyjne, świadczenie wychowawcze, jednorazowe świadczenie, o którym mowa w art. 10 ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2020 r. poz. 1329), rodzinny kapitał opiekuńczy, o którym mowa w ustawie z dnia ... o rodzinnym kapitale opiekuńczym (Dz. U. poz. ...), dofinansowanie obniżenia opłaty rodzica za pobyt dziecka w żłobku, klubie dziecięcym lub u dziennego opiekuna, o którym mowa w art. 64c ustawy z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. z 2021 r. poz. 75 i 952).”.

Art. 39. W ustawie z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz. U. z 2020 r. poz. 1427, z późn. zm.³⁾) w art. 10 § 4 otrzymuje brzmienie:

„§ 4. Nie podlegają egzekucji świadczenia alimentacyjne, świadczenia pieniężne wypłacane w przypadku bezskuteczności egzekucji alimentów, świadczenia rodzinne, dodatki rodzinne, pielęgnacyjne, porodowe, dla sierot zupełnych, zasiłki dla opiekunów, świadczenia z pomocy społecznej, świadczenie wychowawcze, jednorazowe świadczenie, o którym mowa w art. 10 ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2020 r. poz. 1329) oraz rodzinny kapitał opiekuńczy, o którym mowa w ustawie z dnia ... o rodzinnym kapitale opiekuńczym (Dz. U. poz. ...), dofinansowanie obniżenia opłaty rodzica za pobyt dziecka w żłobku, klubie dziecięcym lub u dziennego opiekuna, o którym mowa w art. 64c ustawy z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. z 2021 r. poz. 75 i 952).”.

Art. 40. W ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 291, 353 i 794) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 139 w ust. 1 po pkt 2b dodaje się pkt 2c w brzmieniu:

„2c) kwoty nienależnie pobranych świadczeń wychowawczych, rodzinnego kapitału opiekuńczego, o którym mowa w ustawie z dnia ... o rodzinnym kapitale opiekuńczym (Dz. U. poz. ...) i dofinansowania obniżenia opłaty rodzica za pobyt

³⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2020 r. poz. 1492 oraz z 2021 r. poz. 41, 802, 1005, 1177 i 1236).

dziecka w żłobku, klubie dziecięcym lub u dziennego opiekuna, o którym mowa w art. 64c ustawy z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. z 2021 r. poz. 75 i 952);”;

2) w art. 140:

a) w ust. 4 w pkt 1 wyrazy „w art. 139 ust. 1 pkt 1–2b oraz pkt 6–9” zastępuje się wyrazami „w art. 139 ust. 1 pkt 1–2c oraz pkt 6–9”;

b) w ust. 6 w pkt 2 wyrazy „w art. 139 ust. 1 pkt 1–2b, 4 i 6–9” zastępuje się wyrazami „w art. 139 ust. 1 pkt 1–2c, 4 i 6–9”;

3) w art. 141 w ust. 1 w pkt 3 wyrazy „w art. 139 ust. 1 pkt 1–2b i 6–9” zastępuje się wyrazami „w art. 139 ust. 1 pkt 1–2c i 6–9”;

4) w art. 143 wyrazy „w art. 139 ust. 1 pkt 1 i 2b, 4 i 6–10” zastępuje się wyrazami „w art. 139 ust. 1 pkt 1–2c, 4 i 6–10”.

Art. 41. W ustawie z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 1128, 1163 i 1243) w art. 21 w ust. 1 po pkt 8b dodaje się pkt 8c i 8d w brzmieniu:

„8c) rodzinny kapitał opiekuńczy, o którym mowa w ustawie z dnia ... o rodzinnym kapitale opiekuńczym (Dz. U. poz. ...);

8d) dofinansowanie obniżenia opłaty rodzica za pobyt dziecka w żłobku, klubie dziecięcym lub u dziennego opiekuna, o którym mowa w art. 64c ustawy z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. z 2021 r. poz. 75 i 952).”.

Art. 42. W ustawie z dnia 30 listopada 1995 r. o pomocy państwa w spłacie niektórych kredytów mieszkaniowych, udzielaniu premii gwarancyjnych oraz refundacji bankom wypłaconych premii gwarancyjnych (Dz. U. z 2021 r. poz. 1286) w art. 8 w ust. 2 zdanie drugie otrzymuje brzmienie:

„Do dochodu gospodarstwa domowego kredytobiorcy nie wlicza się jednorazowych zapomóg z tytułu urodzenia się dziecka i dodatku z tytułu urodzenia dziecka określonych w przepisach o świadczeniach rodzinnych, wartości udzielonej pomocy w zakresie dożywiania określonej w przepisach o ustanowieniu programu wieloletniego „Posiłek w szkole i w domu”, pomocy materialnej udzielanej uczniom na podstawie przepisów o systemie oświaty, świadczenia wychowawczego określonego w przepisach o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, dodatku wychowawczego

określonego w przepisach o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, świadczenia pieniężnego przyznawanego na podstawie art. 9 ustawy z dnia 22 listopada 2018 r. o grobach weteranów walk o wolność i niepodległość Polski (Dz. U. poz. 2529), świadczenia uzupełniającego przyznawanego na podstawie ustawy z dnia 31 lipca 2019 r. o świadczeniu uzupełniającym dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji (Dz. U. z 2020 r. poz. 1936 oraz z 2021 r. poz. 353), rodzinnego kapitału opiekuńczego, o którym mowa w ustawie z dnia ... o rodzinnym kapitale opiekuńczym (Dz. U. poz. ...) oraz dofinansowanie obniżenia opłaty rodzica za pobyt dziecka w żłobku, klubie dziecięcym lub u dziennego opiekuna, o którym mowa w art. 64c ustawy z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. z 2021 r. poz. 75 i 952).”.

Art. 43. W ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 111 oraz z 2021 r. poz. 1162) w art. 23 w ust. 10 dodaje się pkt 6 w brzmieniu:

- „6) Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych – w celu weryfikacji danych dotyczących osób ubiegających się o:
- a) rodzinny kapitał opiekuńczy, o którym mowa w ustawie z dnia ... o rodzinnym kapitale opiekuńczym (Dz. U. poz. ...), osób pobierających ten kapitał oraz członków ich rodzin,
 - b) dofinansowanie obniżenia opłaty rodzica za pobyt dziecka w żłobku, klubie dziecięcym lub u dziennego opiekuna, o którym mowa w art. 64c ustawy z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. z 2021 r. poz. 75 i 952), osób pobierających to dofinansowanie oraz członków ich rodzin.”.

Art. 44. W ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1876 i 2369 oraz z 2021 r. poz. 794 i 803) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 8 w ust. 4 w pkt 13 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 14 i 15 w brzmieniu:

- „14) rodzinnego kapitału opiekuńczego, o którym mowa w ustawie z dnia ... o rodzinnym kapitale opiekuńczym (Dz. U. ...).”;
- 15) dofinansowania obniżenia opłaty rodzica za pobyt dziecka w żłobku, klubie dziecięcym lub u dziennego opiekuna, o którym mowa w art. 64c ustawy z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. z 2021 r. poz. 75 i 952).”;

- 2) w art. 23a w ust. 3 dodaje się pkt 6 w brzmieniu:
„5) Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych – w celu weryfikacji danych dotyczących osób ubiegających się o:
 - a) rodzinny kapitał opiekuńczy, o którym mowa w ustawie z dnia ... o rodzinnym kapitale opiekuńczym, osób pobierających ten kapitał oraz członków ich rodzin,
 - b) dofinansowanie obniżenia opłaty rodzica za pobyt dziecka w żłobku, klubie dziecięcym lub u dziennego opiekuna, o którym mowa w art. 64c ustawy z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. z 2021 r. poz. 75 i 952), osób pobierających to dofinansowanie oraz członków ich rodzin;”;
- 3) w art. 107 w ust. 1a dodaje się pkt 5 i 6 w brzmieniu:
 - „5) art. 26 ustawy z dnia ... o rodzinnym kapitale opiekuńczym u osoby ubiegającej się o rodzinny kapitał opiekuńczy, o którym mowa w tej ustawie lub osoby pobierającej ten kapitał w celu weryfikacji wątpliwości dotyczących sprawowania opieki nad dzieckiem;
 - 6) art. 64i ustawy z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 w zw. z art. 26 ustawy z dnia ... o rodzinnym kapitale opiekuńczym u osoby ubiegającej się o dofinansowanie obniżenia opłaty rodzica za pobyt dziecka w żłobku, klubie dziecięcym lub u dziennego opiekuna, o którym mowa w art. 64c ustawy z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 lub osoby pobierającej to dofinansowanie w celu weryfikacji wątpliwości dotyczących sprawowania opieki nad dzieckiem.”.

Art. 45. W ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2021 r. poz. 1100 i 1162) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 108 w ust. 1 pkt 60 otrzymuje brzmienie:
„60) kosztów związanych z realizacją zadań, o których mowa w art. 62 ust. 1 i art. 64c ust. 1 ustawy z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. z 2021 r. poz. 75 i 952);”;
- 2) w art. 109i ust. 1 otrzymuje brzmienie:
„1. Minister właściwy do spraw pracy może przekazać, corocznie, na zadania realizowane przez ministra właściwego do spraw rodziny, środki Funduszu Pracy na realizację zadań, o których mowa w art. 62 ust. 1 i 64c ust. 1 ustawy z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3, w kwocie nie większej niż 250 mln zł.”.

Art. 46. W ustawie z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 1285) w art. 188 w ust. 5e w pkt 1 w lit. c dodaje lit. d w brzmieniu:

- „d) Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych – w celu weryfikacji danych dotyczących osób ubiegających się o:
- rodzinny kapitał opiekuńczy, o którym mowa w ustawie z dnia ... o rodzinnym kapitale opiekuńczym (Dz. U. poz. ...), osób pobierających ten kapitał oraz członków ich rodzin,
 - dofinansowanie obniżenia opłaty rodzica za pobyt dziecka w żłobku, klubie dziecięcym lub u dziennego opiekuna, o którym mowa w art. 64c ustawy z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. z 2021 r. poz. 75 i 952), osób pobierających to dofinansowanie oraz członków ich rodzin;”.

Art. 47. W ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 305 i 1236) w art. 50 w ust. 6 pkt 4 otrzymuje brzmienie:

- „4) wypłat i obsługi świadczeń rodzinnych, rodzicielskich świadczeń uzupełniających, świadczeń z funduszu alimentacyjnego, świadczenia wychowawczego, dodatku wychowawczego, o którym mowa w przepisach o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, kapitału, o którym mowa w ustawie z dnia ... o rodzinnym kapitale opiekuńczym (Dz. U. poz. ...), oraz finansowania składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osoby pobierające świadczenie pielęgnacyjne lub specjalny zasiłek opiekuńczy, dofinansowanie obniżenia opłaty rodzica za pobyt dziecka w żłobku, klubie dziecięcym lub u dziennego opiekuna, o którym mowa w art. 64c ustawy z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. z 2021 r. poz. 75 i 952).”;

Art. 48. W ustawie z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. z 2021 r. poz. 75 i 952) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 3a:

a) w ust. 1 pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) adres poczty elektronicznej i numer telefonu rodziców;”;

b) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Podmiot prowadzący żłobek lub klub dziecięcy oraz podmiot zatrudniający dziennego opiekuna przetwarzają dane, o których mowa w ust. 1,

wyłącznie w związku z rekrutacją oraz w zakresie i w celu zapewnienia dziecku prawidłowej opieki.”;

2) w art. 27:

a) w ust. 4 dodaje się pkt 11–13 w brzmieniu:

„11) dane dotyczące dziecka uczęszczającego do żłobka lub klubu dziecięcego:

- a) imię i nazwisko,
- b) numer PESEL, a w przypadku gdy nie nadano numeru PESEL – numer i serię dokumentu potwierdzającego tożsamość,
- c) datę rozpoczęcia i zakończenia uczęszczania przez dziecko do danego żłobka lub klubu dziecięcego
- d) wysokość opłaty za pobyt dziecka w żłobku lub klubie dziecięcym;

12) dane dotyczące rodziców dziecka uczęszczającego do żłobka lub klubu dziecięcego:

- a) imię i nazwisko,
- b) numer PESEL, a w przypadku gdy nie nadano numeru PESEL – numer i serię dokumentu potwierdzającego tożsamość,
- c) adres poczty elektronicznej i numer telefonu;

13) nr rachunku bankowego podmiotu prowadzącego żłobek lub klub dziecięcy.”,

a) ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. Adres będącego osobą fizyczną podmiotu prowadzącego żłobek lub klub dziecięcy, jeżeli jest inny niż adres prowadzenia przez tę osobę żłobka lub klubu dziecięcego, oraz dane i informacje, o których mowa w ust. 2 pkt 12–14, nie podlegają ujawnieniu na stronach podmiotowych gminy prowadzącej rejestr i ministra właściwego do spraw rodziny.”;

3) w art. 28:

a) w ust. 1 dodaje się pkt 11 w brzmieniu:

„11) nr rachunku bankowego podmiotu prowadzącego żłobek lub klub dziecięcy.”;

b) w ust. 5 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) dokonywania przez podmiot wpisany do rejestru samodzielnych zmian danych lub informacji, o których mowa w art. 27 ust. 4 pkt 5, 6, 8 i 10–13;”;

4) w art. 35 w ust. 1 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) dokonania zmian, za pośrednictwem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 62a w terminie:

- a) 3 dni od dnia zaistnienia zmian – w przypadku danych lub informacji, o których mowa w art. 27 ust. 4 pkt 5, 6, 8 i 10,
 - b) 5 dni roboczych liczonych od pierwszego dnia danego miesiąca, według stanu na ostatni dzień poprzedzającego miesiąca– w przypadku danych lub informacji, o których mowa w art. 27 ust. 4 pkt 11–13.”;
- 5) w art. 46:
- a) w ust. 2 dodaje się pkt 9–11 w brzmieniu:
 - „9) dane dotyczące dziecka objętego opieką sprawowaną przez dziennego opiekuna:
 - a) imię i nazwisko,
 - b) numer PESEL, a w przypadku gdy nie nadano numeru PESEL – numer i serię dokumentu potwierdzającego tożsamość,
 - c) datę rozpoczęcia i zakończenia opieki sprawowanej przez dziennego opiekuna, którą objęte jest dziecko,
 - d) wysokość opłaty za pobyt u dziennego opiekuna;
 - 10) dane dotyczące rodziców, których dzieci objęte są opieką sprawowaną przez dziennego opiekuna:
 - a) imię i nazwisko,
 - b) numer PESEL, a w przypadku gdy nie nadano numeru PESEL – numer i serię dokumentu potwierdzającego tożsamość,
 - c) adres poczty elektronicznej i numer telefonu;
 - 11) nr rachunku bankowego podmiotu zatrudniającego dziennego opiekuna lub dziennego opiekuna prowadzącego działalność na własny rachunek.”,
 - b) w ust. 4 otrzymuje brzmienie:
 - „4. Adres będącego osobą fizyczną podmiotu zatrudniającego dziennego opiekuna, jeżeli jest inny niż adres sprawowania opieki przez dziennego opiekuna, oraz dane i informacje, o których mowa w ust. 2 pkt 9–11, nie podlegają ujawnieniu na stronach podmiotowych gminy prowadzącej wykaz i ministra właściwego do spraw rodziny.”;
- 6) w art. 46b:
- a) w ust. 2 dodaje się pkt 10 w brzmieniu:
 - „10) nr rachunku bankowego podmiotu zatrudniającego dziennego opiekuna lub dziennego opiekuna prowadzącego działalność na własny rachunek .”;

b) ust. 7 otrzymuje brzmienie:

„7. Po dokonaniu wpisu do wykazu, wójt, burmistrz lub prezydent miasta, w terminie 3 dni od dokonania wpisu, umożliwia podmiotowi zatrudniającemu dziennych opiekunów oraz osobie, o której mowa w art. 36 ust. 1 pkt 1, dostęp do systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 62a, w zakresie dotyczącym:

1) dokonywania przez podmiot zatrudniający dziennych opiekunów oraz osobę, o której mowa w art. 36 ust. 1 pkt 1, którzy zostali wpisani do wykazu, samodzielnych zmian danych lub informacji, o których mowa w art. 46 ust. 2 pkt 6–12;

2) sporządzania i przekazywania sprawozdań, o których mowa w art. 64 ust. 1.”;

7) w art. 47a pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) dokonania zmian, za pośrednictwem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 62a w terminie:

a) 3 dni od dnia zaistnienia zmian – w przypadku danych lub informacji, o których mowa w art. 46 ust. 2 pkt 6–8,

b) 5 dni roboczych liczonych od pierwszego dnia danego miesiąca, według stanu na ostatni dzień poprzedzającego miesiąca– w przypadku danych lub informacji, o których mowa w art. art. 46 ust. 2 pkt 9–11.”;

8) w art. 54 w ust. 2 po pkt 2 dodaje się pkt 3 w brzmieniu:

„3) wywiązywania się z obowiązku obniżenia opłaty ponoszonej przez rodziców za pobyt dziecka w żłobku, klubie dziecięcym lub u dziennego opiekuna w związku z otrzymaniem dofinansowania, o którym mowa w art. 64c ust. 1”;

9) w art. 55 w ust. 2 po pkt 3 dodaje się pkt 4 w brzmieniu:

„4) niewywiązywaniu się z obowiązku obniżenia opłaty ponoszonej przez rodziców za pobyt dziecka w żłobku, klubie dziecięcym lub u dziennego opiekuna w związku z otrzymaniem dofinansowania, o którym mowa w art. 64c ust. 1”;

10) w art. 62 uchyla się ust. 2a;

11) po rozdziale 8 dodaje się rozdział 8a w brzmieniu:

„Rozdział 8a

Dofinansowanie opłaty za pobyt dziecka w żłobku, klubie dziecięcym lub u dziennego opiekuna

Art. 64c. 1. Rodzicom przysługuje dofinansowanie na obniżenie opłaty ponoszonej za pobyt dziecka w żłobku, klubie dziecięcym lub u dziennego opiekuna.

2. Dofinansowanie, o którym mowa w ust. 1, na miejsce opieki w żłobku, klubie dziecięcym lub u dziennego opiekuna, przysługuje, jeżeli na dziecko, które uczęszcza do żłobka, klubu dziecięcego albo jest objęte opieką sprawowaną przez dziennego opiekuna, nie został przyznany rodzinny kapitał opiekuńczy, o którym mowa w ustawie z dnia ... o rodzinnym kapitale opiekuńczym (Dz. U. poz. ...).

3. Na dzieci, na które został przyznany rodzinny kapitał opiekuńczy, o którym mowa w ustawie z dnia ... o rodzinnym kapitale opiekuńczym, i kapitał ten został przez matkę albo ojca pobrany w łącznej przysługującej wysokości przed ukończeniem przez dziecko 36. miesiąca życia, dofinansowanie, o którym mowa w ust. 1, przysługuje po ukończeniu przez dziecko 36. miesiąca życia.

4. Przez opłatę ponoszoną za pobyt dziecka w żłobku, klubie dziecięcym lub u dziennego opiekuna rozumie się miesięczną opłatę ponoszoną przez rodzica za pobyt dziecka w żłobku, klubie dziecięcym lub u dziennego opiekuna z uwzględnieniem przyznanych zniżek. Do opłaty za pobyt dziecka w żłobku, klubie dziecięcym lub u dziennego opiekuna nie wlicza się opłaty za wyżywienie.

5. Dofinansowanie, o którym mowa w ust. 1, wynosi:

- 1) 400 zł miesięcznie na miejsce opieki w żłobku, klubie dziecięcym lub u dziennego opiekuna – jeżeli dziecko korzysta z opieki w żłobku, klubie dziecięcym lub u dziennego opiekuna przez co najmniej 14 dni w miesiącu;
- 2) 200 zł miesięcznie na miejsce opieki w żłobku, klubie dziecięcym lub u dziennego opiekuna – jeżeli dziecko korzysta z opieki w żłobku, klubie dziecięcym lub u dziennego opiekuna przez okres krótszy niż 14 dni w miesiącu.

– nie więcej jednak niż wysokość opłaty ponoszonej przez rodziców za pobyt dzieci w żłobku, klubie dziecięcym lub u dziennego opiekuna.

6. Dofinansowanie, o którym mowa w ust. 1, nie przysługuje na miejsce opieki w żłobku, klubie dziecięcym lub u dziennego opiekuna, które w zakresie bieżącego

funkcjonowania jest dofinansowywane ze środków z Europejskiego Funduszu Społecznego Plus.

7. Dofinansowanie, o którym mowa w ust. 1, jest przekazywane na rachunek bankowy podmiotu prowadzącego żłobek, klub dziecięcy, zatrudniającego dziennego opiekuna lub dziennego opiekuna prowadzącego działalność na własny rachunek w terminie do ostatniego dnia każdego miesiąca.

Art. 64d. Postępowanie w sprawie dofinansowania, o którym mowa w art. 64c ust. 1, prowadzi oraz dofinansowanie to wypłaca Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Art. 64e. 1. Ustalenie prawa do dofinansowania, o którym mowa w art. 64c ust. 1, oraz jego wypłata następują odpowiednio na wniosek osób, o którym mowa w art. 64c ust. 1.

2. Wniosek o ustalenie prawa do dofinansowania, o którym mowa w art. 64c ust. 1, składa się do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

3. Wniosek o ustalenie prawa do dofinansowania, o którym mowa w art. 64c ust. 1, zawiera odpowiednio:

- 1) dane dotyczące wnioskodawcy, w tym: imię, nazwisko, datę urodzenia, adres miejsca zamieszkania, obywatelstwo, numer PESEL, a w przypadku gdy nie nadano numeru PESEL – numer i serię dokumentu potwierdzającego tożsamość oraz adres poczty elektronicznej i numer telefonu, a w przypadku wnioskodawcy będącego dyrektorem placówki opiekuńczo-wychowawczej, dyrektorem regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej lub dyrektorem interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego dodatkowo – nazwę, adres, NIP i REGON placówki lub ośrodka, którymi kieruje dyrektor;
- 2) dane dotyczące dzieci, w tym:
 - a) imię i nazwisko,
 - b) datę urodzenia,
 - c) adres miejsca zamieszkania – w przypadku gdy w sprawie mają lub mogą mieć zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego,
 - d) obywatelstwo,
 - e) numer PESEL, a w przypadku gdy nie nadano numeru PESEL – numer i serię dokumentu potwierdzającego tożsamość,
 - f) informacje wynikające z innych dokumentów, w tym oświadczeń, niezbędnych do ustalenia prawa do dofinansowania, o którym mowa w art. 64c ust. 1;

3) informację o uczęszczaniu dziecka do żłobka lub klubu dziecięcego lub objętego opieką dziennego opiekuna ze wskazaniem żłobka lub klubu dziecięcego, do którego dziecko uczęszcza lub dziennego opiekuna, który sprawuje opiekę nad dzieckiem;

4) numer rachunku bankowego podmiotu prowadzącego żłobek, klub dziecięcy, zatrudniającego dziennego opiekuna lub dziennego opiekuna prowadzącego działalność na własny rachunek.”;

5) klauzulę następującej treści: „Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.”;

6) inne dokumenty, w tym oświadczenia, niezbędne do ustalenia prawa do dofinansowania, o którym mowa w art. 64c ust. 1.

4. Do wniosku dołącza się odpowiednio zaświadczenia lub oświadczenia oraz dowody niezbędne do ustalenia prawa do dofinansowania, o którym mowa w art. 64c ust. 1:

- 1) zaświadczenie sądu opiekuńczego lub ośrodka adopcyjnego o prowadzonym postępowaniu sądowym w sprawie o przysposobienie dziecka, zawierające w szczególności datę przyjęcia dziecka na wychowanie oraz datę wystąpienia do sądu opiekuńczego z wnioskiem o wszczęcie postępowania w sprawie przysposobienia dziecka;
- 2) kartę pobytu – w przypadku cudzoziemca przebywającego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na pobyt czasowy udzielonego w związku z okolicznościami, o których mowa w art. 127 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (Dz. U. z 2020 r. poz. 35, z późn. zm.⁴⁾);
- 3) kartę pobytu i decyzję o udzieleniu cudzoziemcowi zezwolenia na pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub inny dokument uprawniający cudzoziemca do pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, który uprawnia do wykonywania pracy;
- 4) odpis orzeczenia sądu wskazującego na pozostawanie dziecka pod opieką naprzemienną obojga rodziców sprawowaną w porównywalnych i powtarzających się okresach;

⁴⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2020 r. poz. 2023, 2320 i 2369 oraz z 2021 r. poz. 159.

5) inne dokumenty, w tym oświadczenia, niezbędne do ustalenia prawa do dofinansowania, o którym mowa w art. 64c ust. 1.

Art. 64f. 1. Dofinansowanie, o którym mowa w art. 64c ust. 1, przysługuje od dnia rozpoczęcia uczęszczania przez dziecko do żłobka lub klubu dziecięcego lub objęcia dziecka opieką sprawowaną przez dziennego opiekuna w przypadku wniosku złożonego w terminie 2 miesięcy od dnia rozpoczęcia odpowiednio uczęszczania przez dziecko do żłobka lub klubu dziecięcego lub objęcia dziecka opieką sprawowaną przez dziennego opiekuna. W pozostałych przypadkach dofinansowanie, o którym mowa w art. 64c ust. 1, przysługuje od miesiąca złożenia wniosku.

Art. 64g. 1. Dofinansowanie, o którym mowa w art. 64c ust. 1, w tym koszty jego obsługi, są finansowane z budżetu państwa i ze środków Funduszu Pracy.

2. Do finansowania dofinansowania, o którym mowa w art. 64c ust. 1, mają zastosowanie przepisy ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 305 i 1236).

3. Koszty obsługi, o których mowa w ust. 1 wynoszą 1% kwoty przeznaczonej na wypłatę dofinansowania, o którym mowa w art. 64c ust. 1.

4. Zwroty nienależnie pobranego dofinansowania, o którym mowa w art. 64c ust. 1, w trakcie danego roku budżetowego nie mają wpływu na wysokość kosztów obsługi, o których mowa w ust. 3.

5. Minister właściwy do spraw finansów publicznych, na wniosek ministra właściwego do spraw rodziny, działającego w porozumieniu z właściwymi dysponentami części budżetowych, może dokonywać przeniesień wydatków budżetowych między częściami budżetu państwa, działami, rozdziałami i paragrafami klasyfikacji wydatków, z przeznaczeniem na zadania wynikające z niniejszego rozdziału.

6. Wydatki zaplanowane na zadania wynikające z niniejszego rozdziału, w częściach budżetowych, z wyłączeniem rezerw celowych, oraz przeniesione w trybie, o którym mowa w ust. 5, nie mogą być przeznaczane na realizację innych zadań.

7. Do wydatków przeniesionych w trybie, o którym mowa w ust. 5, nie stosuje się przepisów art. 170 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych.

Art. 64h. 1. Zakład Ubezpieczeń Społecznym sporządza sprawozdanie rzeczowo-finansowe z wykonywania zadań z zakresu dofinansowania, o którym mowa w art. 64c ust. 1, za okres od dnia 1 stycznia do dnia 31 grudnia danego roku i przekazuje je drogą

elektroniczną ministrowi właściwemu do spraw rodziny w terminie do dnia 20 lutego roku następnego po roku, za który przekazywane jest sprawozdanie.

2. Sprawozdania rzeczowo-finansowe z wykonywania zadań z zakresu realizacji ustawy przekazywane są zgodnie ze wzorami udostępnionymi, drogą elektroniczną, przez ministra właściwego do spraw rodziny.

3. Minister właściwy do spraw rodziny może, w szczególnie uzasadnionych przypadkach, wystąpić do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych o sporządzenie i przekazanie sprawozdań z wykonywania zadań z zakresu dofinansowania, o którym mowa w art. 64c ust. 1, w innych terminach i za inne okresy, niż określone w ust. 1.

Art. 64i. W sprawach nieuregulowanych w niniejszym rozdziale stosuje się przepisy art. 2, art. 3 pkt 2, art. 5 ust. 4 i 5, art. 6 ust. 6, art. 7, art. 8 ust. 2, art. 9–11, art. 13–18, art. 20–30, art. 32 ust. 2 i art. 34–35 ustawy z dnia ... o rodzinnym kapitale opiekuńczym.”;

9) w art. 62 w ust. 1 wyraz „opracowuje” zastępuje się wyrazem „może opracowywać”;

10) po art. art. 64a dodaje się art. 64aa w brzmieniu:

„Art. 64aa. Informacje zawarte w rejestrze oraz wykazie udostępnia się, w zakresie niezbędnym do realizacji zadań ustawowych, Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych – w celu:

1) udzielenia dofinansowania, o którym mowa w art. 64c;

2) weryfikacji danych dotyczących osób ubiegających się o rodzinny kapitał opiekuńczy, o którym mowa w ustawie z dnia ... o rodzinnym kapitale opiekuńczym, osób pobierających ten kapitał oraz członków ich rodzin.”.

Art. 49. W ustawie z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2019 r. poz. 2407 oraz z 2021 r. poz. 1162)

1) w art. 14 w ust. 4 dodaje się pkt 6 w brzmieniu:

a) rodzinny kapitał opiekuńczy, o którym mowa w ustawie z dnia ... o rodzinnym kapitale opiekuńczym (Dz. U. poz. ...), osób pobierających ten kapitał oraz członków ich rodzin,

b) dofinansowanie obniżenia opłaty rodzica za pobyt dziecka w żłobku, klubie dziecięcym lub u dziennego opiekuna, o którym mowa w art. 64c ustawy z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. z 2021 r. poz. 75 i 952), osób pobierających to dofinansowanie oraz członków ich rodzin.”.

2) w art. 25 ust. 7 otrzymuje brzmienie:

„7. Kwoty nienależnie pobranego świadczenia wychowawczego łącznie z odsetkami ustawowymi za opóźnienie ustalone ostateczną decyzją podlegają potrąceniu z wypłacanego świadczenia wychowawczego, wypłacanych świadczeń rodzinnych, wypłacanych zasiłków dla opiekunów, o których mowa w ustawie z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (Dz.U. z 2020 r. poz. 1297), z wypłacanego świadczenia dobry start, z wypłacanego rodzinnego kapitału opiekuńczego, o którym mowa w ustawie z dnia ... o rodzinnym kapitale opiekuńczym oraz z wypłacanego dofinansowania obniżenia opłaty rodzica za pobyt dziecka w żłobku, klubie dziecięcym lub u dziennego opiekuna, o którym mowa w art. 64c ustawy z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3.”.

Rozdział 7

Przepisy przejściowe, dostosowujące i przepis końcowy

Art. 50. 1. Na dziecko, które w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy, ukończyło 12. miesiąc życia i nie ukończyło 36. miesiąca życia, kapitał przysługuje w wysokości 500 zł miesięcznie na dziecko w rodzinie, a w przypadku matki albo ojca pozostających w związku małżeńskim, jeżeli nie została orzeczona prawomocnym orzeczeniem sądu separacja – w wysokości 500 zł albo 1000 zł, przy czym łączną wysokość kapitału, o której mowa w art. 5 ust. 3, pomniejsza się za każdy miesiąc przypadający po upływie dnia ukończenia przez dziecko 12. miesiąca życia.

2. Na dziecko przyjęte na wychowanie, w stosunku do którego osoba, która przyjęła je na wychowanie, wystąpiła do sądu opiekuńczego z wnioskiem o wszczęcie postępowania w sprawie przysposobienia po upływie 12. miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, kapitał przysługuje w wysokości 500 zł miesięcznie na dziecko w rodzinie, a w przypadku matki albo ojca pozostających w związku małżeńskim, jeżeli nie została orzeczona prawomocnym orzeczeniem sądu separacja – w wysokości 500 zł albo 1000 zł, przy czym łączną wysokość kapitału, o której mowa w art. 5 ust. 3, pomniejsza się za każdy miesiąc przypadający po upływie dnia, w którym osoba, która przyjęła dziecko na wychowanie, wystąpiła do sądu opiekuńczego z wnioskiem o wszczęcie postępowania w sprawie przysposobienia.

Art. 51. 1. Przepis art. 10 ust. 4 – w zakresie, w jakim istniejące rozwiązania techniczne nie umożliwiają wojewodzie odbioru i obsługi przekazywanych przez Zakład Ubezpieczeń

Społecznych dokumentów, o których mowa w tym przepisie – ma zastosowanie po raz pierwszy po wdrożeniu rozwiązań technicznych umożliwiających odbiór i obsługę dokumentów.

2. Przepis art. 10 ust. 5 ma zastosowanie po raz pierwszy po wdrożeniu rozwiązań technicznych umożliwiających ministrowi właściwemu do spraw zabezpieczenia społecznego odbiór i obsługę przekazywanych przez wojewodów dokumentów, o których mowa w tym przepisie.

3. Minister właściwy do spraw rodziny ogłasza, w drodze obwieszczenia, w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej termin wdrożenia rozwiązań technicznych, o których mowa w ust. 1 i 2.

4. Do czasu wdrożenia rozwiązań technicznych, o których mowa w ust. 1, komunikacja między Zakładem Ubezpieczeń Społecznych a wojewodą – w zakresie, w jakim istniejące rozwiązania techniczne nie umożliwiają wojewodzie odbioru i obsługi przekazywanych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych dokumentów, o których mowa w tych przepisach – odbywa się za pomocą elektronicznych skrzynek podawczych.

5. Do czasu wdrożenia rozwiązań technicznych, o których mowa w ust. 2, komunikacja między wojewodą a ministrem właściwym do spraw zabezpieczenia społecznego w zakresie, o którym mowa w tych przepisach, odbywa się za pomocą elektronicznych skrzynek podawczych.

Art. 52. 1. Podmioty prowadzące żłobki i kluby dziecięce są zobowiązane do uzupełnienia danych zawartych w rejestrze żłobków i klubów dziecięcych o dane, o których w art. 27 ust. 4 pkt 11–14 ustawy zmienianej w art. 48 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, w terminie 2 miesięcy od ogłoszenia niniejszej ustawy.

2. Podmioty zatrudniające dziennego opiekuna oraz osoby, o których mowa w art. 36 ust. 1 pkt 1 ustawy zmienianej w art. 48, są zobowiązane do uzupełnienia danych zawartych wykazie dziennych opiekunów oraz podmiotów zatrudniających dziennych opiekunów o dane, o których w art. 46 ust. 2 pkt 9–12 ustawy zmienianej w art. 48 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, w terminie 2 miesięcy od dnia ogłoszenia niniejszej ustawy.

Art. 53. W przypadku złożenia wniosku o ustalenie prawa do dofinansowania, o którym mowa w art. 64c ustawy z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. z 2021 r. poz. 75 i 952), do dnia 31 maja 2022 r., prawo do dofinansowania ustala się począwszy od dnia 1 stycznia 2022 r.

Art. 54. Zakład Ubezpieczeń Społecznych, w terminie do dnia 31 grudnia 2021 r., zamieści na swojej stronie podmiotowej Biuletynu Informacji Publicznej informację o wymogach, które muszą spełniać, na potrzeby złożenia wniosku o ustalenie prawa do rodzinnego kapitału opiekuńczego oraz załączników do tego wniosku, banki krajowe, spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe świadczące usługi drogą elektroniczną oraz minister właściwy do spraw rodziny.

Art. 55. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2022 r, z wyjątkiem:

- 1) art. 48, który wchodzi w życie z dniem 1 kwietnia 2022 r.;
- 2) art. 52 i 54, które wchodzi w życie z dniem ogłoszenia niniejszej ustawy.

Za zgodność pod względem prawnym, legislacyjnym i redakcyjnym
Magdalena Fabisiak
Zastępca Dyrektora Departamentu Prawnego
w Ministerstwie Rodziny i Polityki Społecznej
/-podpisano elektronicznie/

<p>Nazwa projektu Projekt ustawy o rodzinnym kapitale opiekuńczym</p> <p>Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej</p> <p>Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Podsekretarz Stanu Barbara Socha</p> <p>Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu Olgierd Podgórski Dyrektor Departamentu Polityki Rodzinnej Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej, tel. 22 4611570</p>	<p>Data sporządzenia: 21 lipca 2021 r.</p> <p>Źródło:</p> <p>Nr w wykazie prac: UD 252</p>
--	---

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Polityka rodzinna należy do najważniejszych obszarów działania Rządu Premiera Mateusza Morawieckiego. Fundamentem tej polityki są istotne dla Polaków wartości wśród, których rodzina należy do tych najważniejszych i najtrwalszych. Planowana i konsekwentnie realizowana przez rząd polityka rodzinna zakłada, że to rodzina jest fundamentem silnego państwa, a tym samym każda inicjatywa wzmacniająca tę podstawową komórkę społeczną wzmacnia również państwo. Troska o rodziny jest zatem jedną z największych wartości wokół, których jednoczy się rząd Premiera Mateusza Morawieckiego. Zrealizowane w ciągu ostatnich kilku lat inicjatywy i programy wspierające rozwój polskich rodzin takie jak: program „Rodzina 500+”, „Dobry Start” czy „Maluch+”, jednoznacznie świadczą o tym, jak bardzo poważnie rząd podchodzi do swoich deklaracji programowych i wyznawanych wartości.

Obecnie Polska stoi w obliczu wielu wyzwań rozwojowych zidentyfikowanych wcześniej w krajowych dokumentach strategicznych, jak i nowych wyzwań wynikających z krótkookresowych i długoterminowych skutków pandemii COVID-19, która odciska piętno na całej gospodarce światowej. Wyzwaniom tym towarzyszą rosnące oczekiwania społeczeństwa dotyczące odbudowy działalności gospodarczej w sektorach najbardziej dotkniętych kryzysem wywołanym COVID-19, dalszego wzrostu dochodów oraz rozwoju społecznego. Jednym z najpoważniejszych wyzwań są niekorzystne trendy demograficzne.

Z prognoz Eurostatu wynika, że w ciągu najbliższej dekady populacja Polski zmniejszy się o prawie milion osób, a trend ten będzie się utrzymywał w kolejnych dekadach. Następować będzie stały wzrost liczby osób starszych (19,6% w 2015 r., 21,9% w 2019 r.), przy niewielkim wzroście urodzeń (współczynnik dzietności wzrósł z 1,29 w 2015 r. do 1,419 w 2019 r.). Zmiany demograficzne będą w dalszym ciągu wpływały na wiele dziedzin – finanse publiczne, rynek pracy i ubezpieczenia społeczne, edukacja, system ochrony zdrowia oraz usługi opieki długoterminowej. Dlatego aktywna polityka rodzinna powinna łagodzić negatywne trendy demograficzne i obejmować szereg działań o charakterze finansowym, instytucjonalnym i prawnym, obejmujących takie obszary jak: zdrowie, opieka nad dzieckiem, system podatkowy, dostęp do mieszkań, możliwość godzenia ról zawodowych i rodzinnych, elastyczność rynku pracy. To również działania promujące wartości rodzinne oraz zdrowie prokreacyjne. Skuteczna realizacja tej polityki wymaga podejmowania działań skoordynowanych i długofalowych.

Projektowane ustawy są częścią programu „Polski Ład” – kompleksowej strategii Rządu przeciwdziałania skutkom COVID-19. Wpisuje się również w założenia i cele strategiczne Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności. Ustawa stanowi dopełnienie dotychczasowej polityki prowadzonej na rzecz rodziny i jest elementem systemu zachęt do posiadania większej liczby dzieci i stworzenia lepszych warunków dla ich wychowania, przy zachowaniu zasady pomocniczości ze strony państwa i współdzielenia kosztów realizacji usług na rzecz opieki i wychowania przez różne strony (państwo, samorząd, rodzice, pracodawcy).

Celem projektu ustawy jest przede wszystkim:

- łagodzenie niekorzystnych trendów demograficznych,
- redukcja wskaźnika ubóstwa rodzin z dziećmi na utrzymaniu,
- inwestycja w rodzinę – wzmocnienie społecznego kapitału ludzkiego,
- wzmocnienie instrumentów umożliwiających łączenie rodzicielstwa z zatrudnieniem,
- rozwój szeroko pojmowanych instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3.

Przedkładany projekt ustawy przewiduje wprowadzenie nowego świadczenia kierowanego do rodzin z dziećmi na utrzymaniu w maksymalnej wysokości 12 tysięcy zł na drugie i kolejne dziecko w wieku od 12 do 36 miesiąca życia. Przewiduje się również zmiany w ustawie z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. z 2021 r. poz. 75, z późn. zm.), w wyniku których m.in. wprowadzone zostanie dofinansowanie dla dziecka nieobjętego nowym świadczeniem opiekuńczym do pobytu w żłobku, klubie dziecięcym lub u dziennego opiekuna, a także umożliwiona zostanie integracja różnych źródeł dofinansowania (środki krajowe, środki z Europejskiego Funduszu Społecznego+ oraz Krajowego Planu Odbudowy) na tworzenie i funkcjonowanie miejsc opieki nad dziećmi w wieku do lat 3.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Projekt ustawy o rodzinnym kapitale opiekuńczym określa warunki i tryb przyznawania nowego świadczenia kierowanego do rodzin z dziećmi na utrzymaniu: rodzinnego kapitału opiekuńczego.

Rodzinny kapitał opiekuńczy będzie przysługiwać na każde drugie i kolejne dziecko w rodzinie w wieku od 12 do 36 miesiąca życia w maksymalnej wysokości 12 tysięcy złotych na dziecko.

Rodzinny kapitał opiekuńczy będzie przysługiwać zamieszkałym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez okres pobierania tego świadczenia: obywatelom polskim oraz cudzoziemcom, o których mowa w art. 1 ust. 2 ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci.

Rodzinny kapitał opiekuńczy będzie świadczeniem niezależnym od dochodów rodziny (brak kryterium dochodowego) oraz będzie nieopodatkowane podatkiem dochodowym od osób fizycznych.

Rodzinny kapitał opiekuńczy będzie świadczeniem przyznawanym na wniosek osoby uprawnionej. Natomiast zadaniami związanymi z przyjmowaniem, rozpatrywaniem wniosków oraz wypłatą świadczenia będzie się zajmować Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Rodzinny kapitał opiekuńczy oraz koszty jego obsługi będą finansowane z budżetu państwa.

Świadczenie będzie przysługiwać na każde drugie i kolejne dziecko w rodzinie w wysokości 12 tys. zł na dziecko.

Przysługująca kwota świadczenia będzie wypłacana w miesięcznych częściach/ratach. Miesięczna wysokość świadczenia będzie wynosić 500 zł przez 2 lata lub 1000 zł miesięcznie przez rok.

Przewiduje się, że ustawa wejdzie w życie 1 stycznia 2022 r.

Zgodnie z przepisami przejściowymi prawo do rodzinnego kapitału opiekuńczego będzie przysługiwać także rodzinom/osobom uprawnionym, które już w dniu wejścia ustawy mają drugie i kolejne dzieci w wieku od 12 do 36 miesiąca życia. Osoby te będą uprawnione do otrzymywania rodzinnego kapitału opiekuńczego proporcjonalnie za okres od dnia wejścia w życie ustawy do czasu ukończenia przez drugie lub kolejne dzieci 36 miesiąca życia.

Szacuje się, że już w pierwszym roku jej obowiązywania wsparciem zostanie objętych około 410 tysięcy dzieci.

Projekt zmiany ustawy z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz.U. z 2021 r. poz. 75) określa warunki i tryb przyznawania dofinansowania do pobytu w żłobku, klubie dziecięcym lub u dziennego opiekuna. Dofinansowanie to będzie przysługiwało – na wniosek – rodzicom, opiekunom prawnym oraz innym osobom, którym sąd powierzył sprawowanie opieki nad dzieckiem. Będzie ono związane z pobytem nieobjętego rodzinnym kapitałem opiekuńczym dziecka w instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 i będzie przeznaczane na pokrycie opłaty za pobyt.

Dofinansowanie będzie przysługiwać w wysokości 400 zł miesięcznie i będzie przekazywane bezpośrednio podmiotowi prowadzącemu żłobek, klub dziecięcy lub zatrudniającemu dziennego opiekuna.

Realizację powyższego zadania, tak jak realizację rodzinnego kapitału opiekuńczego, proponuje się powierzyć Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych.

Szacuje się, że wsparciem zostanie objętych około 108 tysięcy dzieci.

Wprowadzenie takiego rozwiązania będzie wymagało rozbudowy istniejących systemów IT:

1. Rejestr Żłobkówm.in. o możliwość gromadzenia, przetwarzania i przechowywania danych osobowych dzieci uczęszczających do żłobków/klubów dziecięcych objętych opieką opiekunów dziennych ,
2. Portal Informacyjno-Usługowy Emp@tia w zakresie zapewnienia możliwości wnioskowania o RKO i dofinansowanie za pobyt dziecka w żłobku, klubie dziecięcym lub u dziennego opiekuna oraz przekazywania rozszerzonego zakresu danych zbieranych w ramach rejestru żłobków, klubów dziecięcych oraz w wykazie opiekunów dziennych
3. Centralnym Systemie Informatycznym Zabezpieczenia Społecznego (CSIZS) w zakresie realizacji nowych usług wymiany informacji i udostępniania danych z rejestru centralnego ministra właściwego ds. rodziny i rejestru żłobków i klubów dziecięcych oraz wykazu opiekunów dziennych dla Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i zapewnienia komunikacji pomiędzy ZUS a Wojewodą w sprawach, w których mają zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego
4. Centralnej Aplikacji Statystycznej (CAS) w zakresie obsługi sprawozdań z realizacji RKO i przyznawania dofinansowania za pobyt dziecka w żłobku, klubie dziecięcym lub u dziennego opiekuna.,
5. systemu teleinformatycznego (dziedzinowego), w którym Wojewoda realizuje zadania wynikające z ustawy o świadczeniach rodzinnych (zapewnianego przez ministra ds. rodziny) w celu zapewnienia elektronicznej wymiany informacji dot. RKO pomiędzy Wojewodą, a ZUS w sprawach, w których mają zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego.

Projekt zmiany ustawy z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz.U. z 2021 r. poz. 75, z późn. zm.) przewiduje również wprowadzenie rozwiązań umożliwiających integrację różnych źródeł dofinansowania (środki krajowe, środki z Europejskiego Funduszu Społecznego+ oraz Krajowego Planu Odbudowy) na tworzenie i funkcjonowanie miejsc opieki nad dziećmi w wieku do lat 3, a także możliwość finansowania programów rozwoju instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 ze środków Funduszu Pracy również po 2022 r. (zmiana art. 108 ust. 1 pkt 60 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy).

Nie jest możliwe zrealizowanie celów projektowanej ustawy za pomocą środków pozalegislacyjnych.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Studium przypadku: Czechy

W Czechach ubezpieczone matki są uprawnione do 28 tygodni urlopu macierzyńskiego (z czego 6 tygodni do wykorzystania przed urodzeniem dziecka) i równoległego zasiłku macierzyńskiego o wartości 70% wynagrodzenia. W Czechach w roku 2019 zgodnie z danymi Eurostat 6,3% dzieci w wieku 0-3 lat korzystało z opieki instytucjonalnej. Co więcej, rodzice wszystkich dzieci otrzymują wsparcie w formie gotówkowego kapitału macierzyńskiego o wartości 300 tys. koron (ok. 50,5 tys. zł), do elastycznego wykorzystania do osiągnięcia przez dziecko 4 roku życia (450 tys. koron w przypadku ciąż mnogich). Rodzice uprawnieni do zasiłku macierzyńskiego nabywają prawo do korzystania z kapitału macierzyńskiego od momentu zakończenia okresu uprawnienia do zasiłku macierzyńskiego, a pozostali rodzice od momentu urodzenia dziecka. Najczęstszym schematem wykorzystywania kapitału macierzyńskiego jest jego równomierne pobieranie w kolejnych miesiącach do osiągnięcia przez dziecko 3 roku życia. Zgodnie z tym schematem, matka uprawniona do zasiłku macierzyńskiego pobiera miesięcznie równowartość ok. 1 640 zł, a pozostałe matki równowartość ok. 1 400 zł. W przypadku urodzenia kolejnego dziecka przed upływem wyczerpania kapitału przysługującego na poprzednie dziecko, rodzice zwiększają wypłaty do wyczerpania kapitału macierzyńskiego przed urodzeniem kolejnego dziecka. W przeciwnym razie niewykorzystany kapitał macierzyński ulega przepadkowi. Rodzice tracą również prawo do kapitału macierzyńskiego, jeśli dziecko korzysta z opieki instytucjonalnej w wymiarze większym niż 96 godzin miesięcznie (średnio ok 4,5 godziny dziennie).

Węgry

Tu także wprowadzono świadczenie opiekuńcze, które przysługuje rodzicowi, małżonkowi rodzica, rodzicowi adopcyjnemu lub opiekunowi dziecka wychowanego pod jego dachem do ukończenia 3 roku życia, w przypadku bliźniąt do końca pierwszego roku obowiązkowego szkolnego lub w przypadku dziecka przewlekle chorego lub poważnie niepełnosprawnego do 10 roku życia. Świadczenie może być wypłacane dziadkom, jeżeli dziecko ma co najmniej 1 rok, za pisemną zgodą rodziców. Rodzic otrzymujący świadczenie nie może podjąć pracy zarobkowej, dopóki dziecko nie ukończy sześciu miesięcy: gdy dziecko ma więcej niż sześć miesięcy, rodzic może podjąć pracę zarobkową. Dziadkom nie wolno prowadzić działalności zarobkowej przed ukończeniem przez dziecko 3 roku życia; gdy dziecko ma więcej niż 3 lata, beneficjent może wykonywać działalność zarobkową nie dłużej niż 30 godzin tygodniowo lub bez ograniczeń czasowych w domu.

Miesięczne świadczenie jest równe minimalnej emeryturze (28 500 HUF brutto w 2020 r. – ok. 360 zł), niezależnie od liczby dzieci; z wyjątkiem bliźniąt, gdzie kwota jest mnożona w zależności od liczby dzieci; za ułamki miesiąca zasiłek naliczany jest w trzydziestych częściach miesięcznej kwoty

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Dzieci w wieku 12-36 miesięcy, będące drugim bądź kolejnym dzieckiem w rodzinie.	400 tys.	Szacunek na podstawie danych GUS	Poprawa sytuacji materialnej rodzin poprzez wzrost dochodów.
Dzieci objęte opieką żłobkową	108-160 tys. dzieci	Szacunek na podstawie danych administracyjnych	Poprawa sytuacji materialnej rodzin.
Instytucje opieki nad dziećmi do lat 3	6,5 tys.	Dane administracyjne	Dofinansowanie do miejsc opieki.
ZUS	1	Dane administracyjne	Realizacja zadania

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Projekt ustawy zostanie przesłany do konsultacji z następującymi partnerami społecznymi:

- 1) na podstawie art. 19 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 263) do:
 - a) Forum Związków Zawodowych,
 - b) Ogólnopolskiego Porozumienia Związków Zawodowych,
 - c) NSZZ „Solidarność”;
- 2) na podstawie art. 16 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o organizacjach pracodawców (Dz. U. z 2019 r. poz. 1809) do:
 - a) Pracodawców Rzeczypospolitej Polskiej,
 - b) Konfederacji Lewiatan,
 - c) Związku Rzemiosła Polskiego,
 - d) Związku Pracodawców Business Centre Club,
 - e) Związku Przedsiębiorców i Pracodawców,
 - f) Federacji Przedsiębiorców Polskich.

Ponadto na podstawie art. 5 ustawy z dnia 24 lipca 2015 r. o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucjach dialogu społecznego (Dz. U. z 2018 r. poz. 2232, z późn. zm.) projekt zostanie przesłany do Rady Dialogu Społecznego.

Projekt zostanie przekazany także do opinii Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

Projekt, z chwilą skierowania do uzgodnień, zostanie opublikowany w Rządowym Procesie Legislacyjnym. Każdy z podmiotów zainteresowanych pracami nad projektem będzie mógł zgłosić do niego uwagi. Termin na zgłaszanie uwag będzie analogiczny jak terminy ustawowe do wyrażenia opinii przez związki zawodowe i organizacje pracodawców.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny stałe z r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]											
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0-10)
Dochody ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Wydatki ogółem	3 146,90	2 667,70	2 658,70	2 641,70	2 767,70	2 778,70	2 785,70	2 789,70	2 756,70	2 719,70	2 685,70	30 398,90
Budżet państwa, w tym:	3 146,90	2 517,70	2 508,70	2 491,70	2 617,70	2 628,70	2 635,70	2 639,70	2 606,70	2 569,70	2 535,70	28 898,90
wypłata świadczeń RKO; w tym:	3 047	2 425	2 416	2 399	2 378	2 353	2 324	2 292	2 259	2 223	2 189	26 305
- na dzieci przysposobione	8,7	11,2	11,2	11,2	11,2	11,2	11,2	11,2	11,2	11,2	11,2	120,7
koszty obsługi ZUS	31	24	24	24	24	24	23	23	23	22	22	264
koszty nadzoru i systemów informatycznych MRiPS	0,9	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	7,9
wsparcie na dzieci objęte opieką	68	68	68	68	215	251	288	324	324	324	324	2 322
Fundusz Pracy	0	150	150	150	150	150	150	150	150	150	150	1500
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Saldo ogółem	-3 146,90	-2 667,70	-2 658,70	-2 641,70	-2 767,70	-2 778,70	-2 785,70	-2 789,70	-2 756,70	-2 719,70	-2 685,70	-30 398,90
Budżet państwa, w tym:	-3 146,90	-2 517,70	-2 508,70	-2 491,70	-2 617,70	-2 628,70	-2 635,70	-2 639,70	-2 606,70	-2 569,70	-2 535,70	-28 898,90
wypłata świadczeń RKO; w tym:	-3 047	-2 425	-2 416	-2 399	-2 378	-2 353	-2 324	-2 292	-2 259	-2 223	-2 189	-26 305
- na dzieci przysposobione	-8,7	-11,2	-11,2	-11,2	-11,2	-11,2	-11,2	-11,2	-11,2	-11,2	-11,2	-120,7
koszty obsługi ZUS	-31	-24	-24	-24	-24	-24	-23	-23	-23	-22	-22	-264
koszty nadzoru i systemów informatycznych MRiPS	-0,9	-0,7	-0,7	-0,7	-0,7	-0,7	-0,7	-0,7	-0,7	-0,7	-0,7	-7,9
wsparcie na dzieci objęte opieką	-68	-68	-68	-68	-215	-251	-288	-324	-324	-324	-324	-2 322
Fundusz Pracy	0	-150	-150	-150	-150	-150	-150	-150	-150	-150	-150	-1500
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Źródła finansowania Budżet państwa, regulacja spowoduje skutki finansowe dla jednostek sektora finansów publicznych, w tym budżetu państwa, polegających na zwiększeniu wydatków w stosunku do wielkości wynikających z obowiązujących przepisów, wypłata świadczeń RKO – budżet państwa: część 73 – ZUS, rezerwa celowa; wparcie na dzieci objęte opieką – budżet państwa: rezerwa celowa poz. 58, Fundusz Pracy

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń

Rodzinny kapitał opiekuńczy

Prognoza własna na podstawie danych GUS dot. ludności wg płci i wieku, liczby kobiet w wieku rozrodczym, liczby urodzeń żywych oraz kolejności urodzenia dziecka w 2019 i 2020 r., liczbę urodzeń drugich i kolejnych dla lat kolejnych oszacowano z założeniem niewielkiego wzrostu proporcji liczby kobiet w wieku rozrodczym w stosunku do liczby urodzeń żywych.

lata	urodzenia żywe drugiego i kolejnego dziecka (w tys.)	dzieci objęte RKO w wieku 12-36 miesięcy urodzone jako drugie i kolejne dziecko (w tys.)
2019	215	-
2020	198	-
2021	202	-
2022	201	615 ¹⁾
2023	199	400
2024	198	403
2025	196	400
2025	193	397
2027	191	394
2028	188	389
2029	185	384
2030	182	379
2031	179	373
2032	177	367

1) W liczbie tej uwzględnione zostały dzieci urodzone w 2019 r. jako drugie lub kolejne, które z dniem wejścia w życie projektowanych rozwiązań będą w wieku pomiędzy 24 a 36 miesiącem życia i świadczenie będą pobierały krócej niż 12 miesięcy, dzieci urodzone w 2020 r., które z dniem wejścia przepisów w życie będą w wieku pomiędzy 12-36 miesiącem życia oraz dzieci urodzone w 2021 r., które nabędą prawo do RKO w trakcie 2022 r.

Wydatki budżetu państwa na rodzinny kapitał opiekuńczy (RKO) oszacowano w oparciu o następujące założenia:

- świadczenie przysługuje na każde 2. i kolejne dziecko w wieku 12-36 miesięcy w wysokości 12 tys. zł, świadczenie będzie wypłacane od 2022 r., w przypadku dzieci urodzonych w 2019 i 2020 r. całkowita wysokość świadczenia będzie przysługiwała w wysokości proporcjonalnej do liczby miesięcy do ukończenia przez dziecko 36. miesiąca życia,
- 50% uprawnionych do świadczenia będą stanowić małżonkowie pobierający świadczenie w wysokości 1000 zł przez okres 12 miesięcy,
- wydatki na świadczenia dla dzieci przysposobionych oszacowano na podstawie liczby przysposobień dzieci według wieku w 2020 r.

Liczba dzieci przysposobionych

dzieci do 3 lat	743
pow. 3 do 4 lat	207
pow. 4 do 5 lat	174

Dla całego okresu oceny skutków przyjęto jednolitą liczbą przysposobień.

Koszt rodzinnego kapitału opiekuńczego w pierwszym roku obowiązywania będzie wyższy ze względu na objęcie świadczeniem dzieci 2. i kolejnych urodzonych w 2019 i 2020 r., które w dniu wejścia w życie projektowanego świadczenia nie będą miały ukończonych 36 miesięcy.

W przypadku deklaracji przez małżonków pobierania świadczenia w wysokości 1000 zł, w budżecie państwa powinny być zabezpieczone wyższe środki na wypłatę świadczeń, w 2022 r. w budżecie państwa powinny być zabezpieczone środki na rodzinny kapitał opiekuńczy w wysokości 3 651 mln zł.

Koszty obsługi wypłaty świadczenia przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych stanowić będą 1% środków na realizację świadczeń.

Koszty nadzoru MRiPS nad realizacją świadczeń wynikające z konieczności zatrudnienia w oparciu o umowę o pracę osób obsługujących zagadnienia związane z realizacją świadczeń oraz

dofinansowaniem do miejsc opieki w liczbie 5 etatów, oszacowano na 400 tys. zł rocznie.

Realizacja nowych zadań wiąże się m.in. z obsługą zapytań, skarg i wniosków od obywateli, obsługą zadań związanych z ochroną danych osobowych, w tym np. zapytania o przetwarzanie danych osobowych lub zgłoszenia o naruszeniu ochrony danych osobowych, a także rozwoju funkcjonalności i zapewnienia funkcjonowania systemów informatycznych.

Koszty związane z obsługą systemów teleinformatycznych wykorzystywanych w procesie sprawozdawczości i monitoringu realizacji rodzinnego kapitału opiekuńczego oraz modyfikacji i utrzymania systemów obsługujących zadania z zakresu opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 wyniosą 500 tys. zł w pierwszym roku i 300 tys. zł w latach kolejnych w związku z utrzymaniem systemów.

Opieka nad dziećmi do lat 3

Dofinansowaniem do miejsc opieki dotyczy dzieci uczęszczających do żłobków, klubów dziecięcych i będących pod opieką dziennych opiekunów, które nie są objęte rodzinnym kapitałem opiekuńczym, to jest:

- dofinansowanie będzie przysługiwało na dzieci objęte opieką instytucjonalną w wieku poniżej 12 miesięcy oraz powyżej 36 miesięcy,
- dofinansowanie będzie przysługiwało na „pierwsze dzieci” w wieku 12-36 miesięcy,
- wsparcie przysługuje w wysokości 400 zł miesięcznie przez okres przebywania w instytucji opieki. Kwota 400 zł stanowi przeciętnie jedną trzecią kosztów utrzymania jednego miejsca.

W roku 2022 r. przewidywana liczba dzieci objętych wsparciem wyniesie 108 tys. dzieci (obejmuje wskazane powyżej kategorie dzieci przebywające w instytucjach opieki).

Liczba dzieci objętych wsparciem

Rok	Liczba dzieci (w tys.)
2022	108
2023	116
2024	123
2025	131
2026	138
2027	146
2028	154
2029	161
2030	161
2031	161
2032	161

Do oszacowania liczby dzieci według wieku dziecka objętych opieką do lat 3 w latach 2022-2032 wykorzystano dane ze sprawozdania GUS (OD-1) za 2019 rok oraz dane ze sprawozdania rzeczowo-finansowego z realizacji ustawy o opiece na dziećmi do lat 3.

Koszt zmiany sposobu dofinansowania do pobytu dzieci w żłobkach, klubach dziecięcych i u dziennego opiekuna stanowi różnicę pomiędzy całkowitymi wydatkami na ten cel a środkami zabezpieczonymi w ramach programu MALUCH+. Środki na program MALUCH+ zostały określone na kwotę 450 mln zł z tego 300 mln zł z budżetu państwa i 150 mln zł ze środków Funduszu Pracy. Planuje się wydłużenie finansowania programu z FP (obecnie finansowanie jest możliwe do 2022 r.)

W latach 2023-2025 uwzględniono finansowanie ze środków europejskich w zakresie utrzymania nowopowstałych miejsc przez okres 36 miesięcy (500 zł miesięcznie na jedno miejsce – warunki finansowania są w trakcie projektowania programów dla perspektywy finansowej 2021-2027). Środki europejskie nie będą wymagały udziału współfinansowania krajowego.

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

		Skutki						
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0-10)
W ujęciu	duże przedsiębiorstwa							

pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z r.)	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw							
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe, w tym:	3 115	2 643	2634	2617	2743	2663	30127
	pośrednio przez instytucje	638,3	828,6	868,8	909,1	1172,5	1326,0	12067,4
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa	Projektowana ustawa, w ujęciu niepieniężnym, nie wywiera wpływu na duże przedsiębiorstwa.						
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	Projektowana ustawa, w ujęciu niepieniężnym, nie wywiera wpływu na sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw.						
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	Projektowana ustawa, w ujęciu niepieniężnym, nie wywiera wpływu na rodzinę, obywateli oraz gospodarstwa domowe.						
Niemierzalne								
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	<p>Korzyści dla obywateli wynikają z poprawy poziomu życia rodzin posiadających drugie i kolejne dziecko w rodzinie w wieku od 12 do 36 miesiąca życia.</p> <p>Projektowana ustawa, w porównaniu do obowiązujących rozwiązań, nie wpływa na sytuację osób niepełnosprawnych lub starszych.</p>							

8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu

nie dotyczy

Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie
wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli
zgodności).

tak
 nie
 nie dotyczy

zmniejszenie liczby dokumentów
 zmniejszenie liczby procedur
 skrócenie czasu na załatwienie sprawy
 inne: ...

zwiększenie liczby dokumentów
 zwiększenie liczby procedur
 wydłużenie czasu na załatwienie sprawy
 inne: ...

Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich
elektronizacji.

tak
 nie
 nie dotyczy

Komentarz:

Obciążenia po stronie rodzica, który składa wniosek, po stronie podmiotu prowadzącego miejsce opieki oraz po stronie ZUS zostaną zminimalizowane poprzez przygotowanie pełnej elektronizacji procesu składania wniosków oraz wypłat wyłącznie w drodze przelewów.

9. Wpływ na rynek pracy

Obniżenie opłat za miejsca opieki wpłynie na łatwiejszy powrót kobiet na rynek pracy po zakończeniu okresu opieki na małym dzieckiem, pośrednio także na rozwój miejsc opieki i dostępność pod względem ilościowym i terytorialnym.

10. Wpływ na pozostałe obszary

środowisko naturalne
 sytuacja i rozwój regionalny
 inne:

demografia
 mienie państwowe

informatyzacja
 zdrowie

Omówienie wpływu

Znoszenie barier przy podejmowaniu decyzji o posiadaniu dziecka związanych z opieką nad małym dzieckiem.

11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego

Projektowana ustawa wejdzie w życie z dniem 1 stycznia 2022 r., z tym że zmiany dotyczące dofinansowania do obniżenia opłaty za pobyt dziecka w instytucjach opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 wejdą w życie z dniem 1 kwietnia 2022 r.

12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?

Ewaluacja po roku od wejścia w życie projektowanej ustawy poprzez analizę liczby wypłaconych świadczeń oraz urodzeń drugich i kolejnych dzieci.

13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)

Wyjaśnienia do formularza oceny skutków regulacji

0. Metryczka

W niniejszej części należy podać podstawowe informacje na temat oceny skutków regulacji:

- Nazwa projektu:

Proszę podać np. wstępny tytuł projektu wpisany do wykazu prac legislacyjnych.

- Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące:

Proszę wskazać organ odpowiedzialny za przygotowanie projektu, jego koordynację oraz wdrożenie (ministerstwo wiodące). W przypadku, gdy projekt jest przedmiotem prac więcej niż jednego ministerstwa, proszę wskazać również podmioty współpracujące.

- Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu:

Proszę wskazać osobę, która w ministerstwie wiodącym nadzoruje prace jednostki odpowiedzialnej za merytoryczne przygotowanie projektu.

- Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu:

Proszę podać kontakt (telefon, adres e-mail) do osoby, która jest odpowiedzialna za opracowanie projektu (np. kierownika komórki organizacyjnej) i będzie w stanie odpowiedzieć na ewentualne pytania związane z przedstawionymi w ocenie informacjami lub wskaże odpowiednią osobę.

- Data sporządzenia:

Proszę podać datę przygotowania OSR.

- Źródło:

Z rozwijanej listy proszę wybrać źródło, na podstawie którego przygotowany jest projekt (punkt exposé, data decyzji, nazwa strategii, nr dyrektywy, sygn. orzeczenia TK, nazwa ustawy, inne).

- Nr w wykazie prac:

Proszę podać numer z właściwego wykazu prac legislacyjnych.

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Proszę opisać istotę problemu (np. zawodność rynku, zapotrzebowanie na dobro publiczne, wysokie koszty transakcyjne, bariery w prowadzeniu działalności gospodarczej itp.) i jego praktyczny wymiar (np. zbyt mała ochrona leasingobiorców, niewystarczający komfort i długi czas podróży koleją, występujące obciążenia administracyjne pobierczego danego przepisu itp.). Istotą problemu nie jest brak określonej regulacji - nowa regulacja może być jednym z instrumentów (sposobem) rozwiązania problemu. Dobrze i zwięźle wypełniona rubryka umożliwi zrozumienie problemu, który ma być rozwiązany oraz skali i przyczyn jego występowania.

Jeżeli projekt ma charakter przekrojowy i dotyczy wielu zagadnień (np. ustawa deregulująca zawody, ustawa o ułatwieniu wykonywania działalności gospodarczej) proszę opisać najważniejsze (największe) problemy wymagające rozwiązania.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Proszę zwięźle opisać proponowane rozwiązanie problemu opisanego w pkt 1 oraz oczekiwane rezultaty jego (ich) wdrożenia, sformułowane w możliwie konkretny, mierzalny i określony w czasie sposób - w przypadkach w których jest to możliwe powinien być zgodny z zasadą SMART (prosty, mierzalny, osiągalny, istotny, określony w czasie), np. osiągnięcie do 2020 r. wskaźnika upowszechnienia wychowania przedszkolnego co najmniej 90%.

Jeżeli projekt ma charakter przekrojowy i dotyczy wielu zagadnień (np. ustawa deregulująca zawody, ustawa o ułatwieniu wykonywania działalności gospodarczej) proszę opisać najważniejsze rekomendacje i cele.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Proszę wskazać - tam gdzie to możliwe - rozwiązania w minimum 3 krajach i źródła informacji. Proszę wskazać kraje, z których rozwiązania przeanalizowano oraz wyniki tych analiz.

Jeżeli projekt ma charakter przekrojowy i dotyczy wielu zagadnień (np. ustawa deregulująca zawody, ustawa o ułatwieniu wykonywania działalności gospodarczej) proszę wskazać informacje odnoszące się do zagadnień najważniejszych.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Proszę wyszczególnić jakie podmioty (zarówno osoby fizyczne, prawne lub jednostki nieposiadające osobowości prawnej) są objęte projektem. Proszę oszacować ich liczbę (wraz z podaniem źródła danych) oraz opisać charakter oddziaływania projektu na daną grupę.

Proszę dostosować liczbę wierszy w tabeli, zgodnie z potrzebami projektu. Puste wiersze proszę usunąć.

Przykładowe grupy: obywatele, MŚP, rolnicy, rodzina, inwestorzy, lekarze, emeryci, osoby niepełnosprawne.

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Proszę podać informacje o konsultacjach poprzedzających przygotowanie projektu oraz wskazać, jaki jest planowany zakres konsultacji publicznych i opiniowania projektu, w szczególności uwzględniając:

- wskazanie, czy były (i jak długo) prowadzone konsultacje poprzedzające przygotowanie projektu (tzw. pre-konsultacje publiczne), podmioty, z którymi były prowadzone te konsultacje (w tym ekspertów), w jaki sposób komunikowano się z grupami wskazanymi w pkt 6 (metody konsultacji np. warsztaty, kwestionariusz on-line), krótkie podsumowanie wyników konsultacji,
- terminy planowanych konsultacji publicznych, podmioty, z którymi będzie konsultowany projekt, wskazanie przepisu z którego wynika obowiązek zasięgnięcia opinii.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

W przygotowaniu kalkulacji skutków dla sektora finansów publicznych proszę uwzględnić aktualne wytyczne dotyczące założeń makroekonomicznych, o których mowa w art. 50a ustawy o finansach publicznych.

Jeśli to możliwe proszę wskazać skumulowane koszty/oszczędności. Prognozę proszę przeprowadzić w podziale na proponowane kategorie w horyzoncie 10-letnim, w wartościach stałych (np. ceny stałe dla pierwszego roku prognozy). W przypadku gdy analiza wpływu obejmuje dłuższy niż 10-letni horyzont (np. zmiany w systemie emerytalnym), możliwe jest dostosowanie kolumn tabeli do horyzontu projektu.

Jeżeli obliczenia zostały wykonane na podstawie opracowania własnego, proszę je przedstawić w formie załącznika oraz wskazać to opracowanie w pkt 13.

W opracowywanej analizie wpływu, co do zasady, należy przyjąć kalkulację w cenach stałych. W przypadku zastosowania cen bieżących, prezentacja skutków finansowych powinna uwzględniać wskaźniki makroekonomiczne podawane w [Wytycznych dotyczących stosowania jednolitych wskaźników makroekonomicznych będących podstawą oszacowania skutków finansowych projektowanych ustaw](#). Jeżeli nie zastosowano wskaźników makroekonomicznych podanych w [Wytycznych MF](#), proszę dołączyć stosowną informację wyjaśniającą.

Proszę wskazać źródła finansowania planowanych wydatków. Proszę wskazać również wszystkie przyjęte do obliczeń założenia i źródła danych.

Skutki proszę skalkulować dla roku wejścia w życie regulacji (0), a następnie w kolejnych latach jej obowiązywania. W kolumnie *Łącznie* proszę wpisać skumulowane skutki za okres 10 lat obowiązywania regulacji.

Jeżeli projekt ma charakter przekrojowy i dotyczy wielu zagadnień (np. ustawa deregulująca zawody, ustawa o ułatwieniu wykonywania działalności gospodarczej) proszę dokonać analizy wpływu na SFP dla najważniejszych zmian.

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

Proszę oszacować wpływ na konkurencyjność gospodarki, przedsiębiorczości oraz na sytuację rodziny. Skutki należy przypisać do odpowiedniej grupy w tabeli.

W przypadku gdy regulacja będzie oddziaływać na inne niż wymienione w formularzu podmioty proszę odpowiednio uzupełnić formularz.

Proszę wskazać wartość finansową, z uwzględnieniem m.in. kosztów ponoszonych w związku z wejściem w życie aktu (np. koszt aktualizacji systemów informatycznych, zakupu nowych urządzeń), podatków i opłat lokalnych, itp.

W ujęciu niepieniężnym proszę podać wartości najważniejszych wskaźników, które ulegną zmianie (np. skrócenie czasu wydania pozwolenia na budowę o 100 dni, wzrost wskaźnika upowszechnienia wychowania przedszkolnego o 20 punktów procentowych).

W przypadku gdy nie ma możliwości podania żadnych wartości liczbowych (lub wpływ dotyczy także zmian, których nie można skwantyfikować) proszę odpowiednio opisać analizę wpływu w pozycji: „niemierzalne”.

Skutki proszę skalkulować dla roku wejścia w życie regulacji (0), a następnie w 1, 2, 3, 5 i 10 roku jej obowiązywania. W kolumnie *Łącznie* proszę wpisać skumulowane skutki za okres 10 lat obowiązywania regulacji.

W przypadku gdy analiza wpływu obejmuje dłuższy niż 10-letni horyzont (np. zmiany w systemie emerytalnym), możliwe jest dostosowanie kolumn tabeli do horyzontu projektu.

Jeżeli projekt ma charakter przekrojowy i dotyczy wielu zagadnień (np. ustawa deregulująca zawody, ustawa o ułatwieniu wykonywania działalności gospodarczej) proszę dokonać analizy wpływu dla najważniejszych zmian.

Proszę dostosować ilość wierszy w tabeli, zgodnie z potrzebami projektu. Puste wiersze proszę usunąć.

8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu

Obciążenia regulacyjne należy rozumieć jako wszystkie czynności, które muszą wykonać podmioty (adresaci regulacji) w związku wykonywaniem projektowanych przepisów.

Przykładem takich obciążeń są m.in. obowiązki informacyjne (OI). OI polega na dostarczaniu lub przechowywaniu przez podmioty zobowiązane danych informacji. Identyfikowanie OI dokonywane jest w oparciu o przepisy ustawy. Dany przepis nakłada OI, jeżeli podmiot realizujący obowiązek musi wykonać szereg czynności administracyjnych. Przepis można uznać za OI w przypadku gdy jego wykonanie będzie związane z wykonaniem jednej lub więcej czynności składowych z listy poniżej:

- 1) przyswajanie wiedzy dotyczącej wykonywania konkretnego obowiązku informacyjnego (w tym bieżące śledzenie zmian w przepisach),
- 2) szkolenie pracowników w zakresie wykonywania OI,
- 3) pozyskiwanie odpowiednich informacji z posiadanych danych,
- 4) przetwarzanie posiadanych danych w celu wykonania OI,
- 5) generowanie nowych danych,
- 6) projektowanie materiałów informacyjnych,
- 7) wypełnianie kwestionariuszy,
- 8) odbywanie spotkań,
- 9) kontrola i sprawdzanie poprawności,
- 10) kopiowanie/sporządzanie dokumentacji,
- 11) przekazywanie wymaganej informacji do adresata,
- 12) archiwizacja informacji.

Proszę:

- w przypadku gdy projekt nie dotyczy zmiany obciążeń regulacyjnych, zaznaczyć pole „nie dotyczy”,
- w przypadku zmian w projekcie wpływających na obciążenia regulacyjne odpowiednio zaznaczyć ich zwiększenie lub zmniejszenie,
- wskazać, czy wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE,
- wskazać, czy dane obciążenia są przystosowane do ich ewentualnej elektronizacji (dotyczy sytuacji kiedy wprowadzane obciążenia wpływają na systemy teleinformatyczne podmiotów publicznych lub na podmioty prywatne – przedsiębiorcy, obywatele).

W komentarzu proszę o zwięzłe opisanie zakresu zmian dotyczących obciążeń regulacyjnych.

9. Wpływ na rynek pracy

Proszę opisać, czy i w jaki sposób projektowana regulacja może spowodować zmiany na rynku pracy w odniesieniu do zatrudnienia oraz innych wskaźników (np. czasu poszukiwania pracy, kwalifikacji pracowników).

Jeżeli projekt ma charakter przekrojowy i dotyczy wielu zagadnień (np. ustawa deregulująca zawody, ustawa o ułatwieniu wykonywania działalności gospodarczej) proszę dokonać analizy wpływu dla najważniejszych zmian.

10. Wpływ na pozostałe obszary

Proszę zaznaczyć pola - zakres oddziaływania projektu na obszary niewymienione w pkt 6, 7 i 9. Dla zaznaczonych obszarów proszę dokonać analizy wpływu.

W przypadku analizy wpływu na obszar „informatyzacja” proszę w szczególności rozważyć następujące kwestie:

- Czy projekt spełnia wymagania interoperacyjności (zdolność sieci do efektywnej współpracy w celu zapewnienia wzajemnego dostępu użytkowników do usług świadczonych w tych sieciach)?
- Czy projekt spełnia wymogi neutralności technologicznej, wielojęzyczności, elektronicznej komunikacji, wykorzystania danych z rejestrów publicznych, ochrony danych osobowych?

Jeżeli projekt będzie miał wpływ na inne niż wymienione w pkt 10 obszary proszę zaznaczyć „inne” oraz je wymienić. Proszę również omówić wpływ, jaki będzie miała projektowana regulacja na wymienione obszary.

Jeżeli projekt ma charakter przekrojowy i dotyczy wielu zagadnień (np. ustawa deregulująca zawody, ustawa o ułatwieniu wykonywania działalności gospodarczej) proszę dokonać analizy wpływu dla najważniejszych zmian.

11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego

Proszę opisać kiedy planuje się rozwiązanie problemu zidentyfikowanego w pkt 1 (wejście przepisów w życie nie zawsze rozwiązuje dany problem a jedynie daje podstawę do wdrożenia instrumentów do jego rozwiązania). Proszę przedstawić harmonogram wdrożenia działań wykonania aktu prawnego (np. gdy rozwiązywanym problemem jest zwiększona

zachorowalność, to działaniami będą: ew. zatrudnienie dodatkowych pracowników, zakup majątku - urządzeń, przeprowadzenie szczepień, zakup szczepionek itp.)).

Jeżeli akt prawny ma charakter przekrojowy i dotyczy wielu zagadnień (np. ustawa deregulująca zawody, ustawa o ułatwieniu wykonywania działalności gospodarczej) proszę opisać planowane wykonanie dla najważniejszych zmian.

Jeżeli projektowana regulacja oddziałuje na przedsiębiorców (na prowadzenie działalności gospodarczej), zgodnie z *Uchwałą Rady Ministrów z dnia 18 lutego 2014 r. w sprawie zaleceń ujednoczenia terminów wejścia w życie niektórych aktów normatywnych*, terminem wejścia w życie przepisów, po minimum 30-dniowym *vacatio legis*, powinien być 1 stycznia lub 1 czerwca. Jeżeli termin ten nie zostanie zachowany, proszę wskazać powód odstąpienia od wyznaczonych terminów.

12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?

Proszę opisać, kiedy i w jaki sposób będzie mierzone osiągnięcie efektu opisanego w pkt 2. Po jakim czasie nastąpi przegląd kosztów i korzyści projektowanych oddziaływań. Proszę również wskazać mierniki, które pozwolą określić, czy oczekiwane efekty zostały uzyskane.

W tym punkcie proszę też podać informację dotyczącą przygotowania oceny funkcjonowania ustawy (OSR ex-post), jeżeli w odniesieniu do projektu ustawy przewiduje się przedstawienie wyników ewaluacji w OSR ex-post.

Jeżeli projekt ma charakter przekrojowy i dotyczy wielu zagadnień (np. ustawa deregulująca zawody, ustawa o ułatwieniu wykonywania działalności gospodarczej) proszę opisać sposób przeprowadzania ewaluacji i mierniki dla najważniejszych zmian.

Jeśli specyfika danego projektu uniemożliwia zastosowanie mierników lub też niezasadna jest jego ewaluacja (z uwagi na zakres lub charakter projektu) proszę to opisać.

13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy, itp.)

Proszę wymienić dodatkowe dokumenty, które stanowią załączniki do projektu i formularza. Załączanie dodatkowych dokumentów jest opcjonalne.

UZASADNIENIE

CZEŚĆ OGÓLNA

Okres ostatnich 5 lat rządów Zjednoczonej Prawicy był absolutnym przełomem w polskiej polityce. Był to czas istotnych reform i pozytywnych zmian które przyniosły korzyści wszystkim mieszkańcom Polski. Wzrost o 36% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenie w gospodarce narodowej (z 3900 zł brutto w 2015 r. do 5400 zł brutto w 2021 r.), znaczący i stały wzrost minimalnego wynagrodzenia (o 60 %, tj. z 1750 zł brutto w 2015 r. do 2800 zł brutto w 2021 r.), spadek stopy bezrobocia o 4,3 pkt proc. (z 7,5 pkt proc. w 2015 r do 3,2 pkt proc. w 2020), wprowadzenie powszechnych programów prorodzinnych takich jak „Rodzina 500+”, „Dobry Start”, które istotnie przyczyniły się do redukcji ubóstwa i nierówności, wypłacenie 13. i 14. emerytury seniorom, obniżenie podatków dla osób fizycznych i podmiotów gospodarczych, w tym obniżenie stawki PIT do 0% dla młodych pracowników w wieku do ukończenia 26 r. życia - to tylko niektóre z wprowadzonych zmian.

Właśnie z taką perspektywą rozwoju i jeszcze zwiększenia dobrobytu Polska weszła w 2020 r. – rok, który diametralnie zmienił cały świat. 15 maja 2021 r. Rząd zaprezentował „Polski Ład”, stanowiący odpowiedź na rzeczywistość po pandemii COVID-19. Chcąc kontynuować budowę państwa dobrobytu, które będzie odpowiadać standardom europejskich społeczeństw, w którym mieszkańcy będą mogli bezpiecznie żyć i pracować na godnych warunkach, konieczne było stworzenie nowej strategii działania, która podoła wyzwaniom postawionym przez kryzys COVID-19. „Polski Ład” wychodzi naprzeciw rosnącym oczekiwaniom społeczeństwa dotyczących odbudowy działalności gospodarczej w sektorach najbardziej dotkniętych kryzysem wywołanym COVID-19, dalszego wzrostu dochodów oraz rozwoju społecznego. „Polski Ład” stanowi rozbudowany plan, w którym przedstawione zostały przede wszystkim zamierzenia i propozycje dotyczące wielu dziedzin życia społecznego i gospodarczego.

Wśród elementów „Polskiego Ładu”, znajduje się „Rodzina i dom w centrum życia”. Polityka rodzinna należy do najważniejszych obszarów działania rządu. Fundamentem tej polityki są tradycyjne i istotne dla Polaków wartości, wśród których rodzina należy do tych najważniejszych i najtrwalszych. Planowana i konsekwentnie realizowana przez rząd polityka rodzinna zakłada, że to rodzina jest fundamentem silnego państwa, a tym samym każda inicjatywa wzmacniająca tę podstawową komórkę społeczną wzmacnia również państwo.

Troska o rodziny jest więc jedną z największych wartości, wokół których jednoczy się obecny rząd. Zrealizowane w ciągu ostatnich kilku lat inicjatywy i programy wspierające rozwój polskich rodzin takie jak: program „Rodzina 500+”, „Dobry Start”, dobitnie świadczą o tym, jak bardzo poważnie rząd podchodzi do swoich deklaracji programowych i wyznawanych wartości.

Dlatego też „Polski Ład” zawiera propozycję wprowadzenia nowego rodzaju świadczenia dla rodziców dzieci w wieku pomiędzy 12. a 36. miesiącem życia – rodzinnego kapitału opiekuńczego, a także inwestycje związane z tworzeniem miejsc opieki dla dzieci do lat 3 - możliwość wsparcia tworzenia i utrzymywania przyzakładowych miejsc opieki kierowanego do firm /instytucji rządowych/ instytucji samorządowych będących dużymi pracodawcami oraz dotacje dla gmin, które będą chciały wybudować żłobek na swoim terenie.

W świetle stojących obecnie przed Polską wielu wyzwań rozwojowych zidentyfikowanych wcześniej w krajowych dokumentach strategicznych, jak i nowych wyzwań wynikających z krótkookresowych i długoterminowych skutków kryzysu COVID-19, który odciska piętno na całej gospodarce światowej, jednym z najpoważniejszych wyzwań są niekorzystne trendy demograficzne.

Obecna sytuacja demograficzna kraju jest bardzo trudna. Utrzymujący się od prawie 30 lat spadek dzietności poniżej poziomu gwarantującego zastępowalność pokoleń¹ doprowadził do sytuacji, że Polska w najbliższych latach będzie jednym z najbardziej wyludniających się i starzejących się krajów Europy. Średni wiek ludności w Polsce w 2070 r. wyniesie 52,1 lat i będzie tylko niższy od średniego wieku we Włoszech, który wyniesie 52,6 lat². Liczba ludności według szacunków ONZ w 2100 r. może spaść w Polsce nawet do 23 mln osób³.

Z prognoz Eurostatu wynika, że w ciągu najbliższej dekady populacja Polski zmniejszy się o prawie milion osób, a trend ten będzie się utrzymywał w kolejnych dekadach. Następować będzie stały wzrost liczby osób starszych (19,6% w 2015 r., 21,9% w 2019 r.), przy niewielkim wzroście urodzeń (współczynnik dzietności wzrósł z 1,29 w 2015 r. do 1,42 w 2019 r.). Zmiany demograficzne związane ze znacznym zwiększeniem się udziału osób starszych

¹ Dla prostej zastępowalności pokoleń konieczna jest wartość współczynnika dzietności TFR na poziomie 2,1 a 2,15. Od 1997 roku jest on w Polsce poniżej tej wartości. Współczynnik płodności *total fertility rate* TFR określa liczbę urodzonych dzieci średnio przez jedną kobietę w wieku rozrodczym 15-49 lat w danym roku.

² Demographic outlook for the EU 2021, European Parliament

³ UN, PopulationPyramid.net Population Pyramids of the World from 1950 to 2100

w społeczeństwie będą miały znaczący wpływ na wiele dziedzin – finanse publiczne, system emerytalny, rynek pracy i ubezpieczenia społeczne, edukację, zwiększenie wydatków na usługi zdrowotne i opiekę nad osobami starszymi. Przy tym jednocześnie spadnie liczba osób w wieku produkcyjnym i pojawią się duże niedobory na rynku pracy, co przełoży się może na zahamowanie rozwoju gospodarczego i spadek innowacyjności⁴.

Dlatego aktywna polityka rodzinna powinna łagodzić negatywne trendy demograficzne i obejmować szereg działań o charakterze finansowym, instytucjonalnym i prawnym, obejmujących takie obszary jak: zdrowie, opieka nad dzieckiem, system podatkowy, dostęp do mieszkań, możliwość godzenia ról zawodowych i rodzinnych, elastyczność rynku pracy. To również działania promujące wartości rodzinne oraz zdrowie prokreacyjne. Skuteczna realizacja tej polityki wymaga podejmowania działań skoordynowanych i długofalowych.

Rozwiązanie obecnych problemów demograficznych jest możliwe jedynie przez zwiększenie dzietności lub liczne migracje osób młodych do naszego kraju. Zgodnie z przedstawionym przez Pełnomocnika Rządu ds. spraw Polityki Demograficznej projektem *Strategii Demograficznej 2040* nakreślono kierunki działań służące zwiększeniu dzietności.

Niniejsza ustawa stanowi część programu „Polski Ład” i przewiduje realizację wyżej opisanych założeń poprzez wprowadzenie nowego wsparcia kierowanego do rodzin z dziećmi – rodzinnego kapitału opiekuńczego oraz zintensyfikowanie działań na rzecz rozwoju i utrzymania systemu opieki nad dziećmi w wieku do lat 3. Ustawa ta wpisuje się również w założenia i cele strategiczne Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności oraz stanowi dopełnienie dotychczasowej polityki prowadzonej na rzecz rodziny. Ponadto, wprowadzenie możliwości wyboru preferowanych form sprawowania opieki któremu ma służyć rodzinny kapitał opiekuńczy, realizuje w zakresie *Strategii Demograficznej 2040*, w celu II *Znoszenie barier dla rodziców chcących mieć dzieci*, w kierunku 6 *Rozwój form opieki nad dziećmi*, wyznaczone następujące działania: 6.1. *Wsparcie wszystkich form opieki zgodnie z preferencjami rodziców dzieci do lat 3* oraz 6.1. *Zwiększenie możliwości opieki jednego stałego opiekuna nad dziećmi do lat 3*.

ZAGADNIENIA SZCZEGÓŁOWE

Cel regulacji

⁴ SOR s.

Projektowana ustawa wprowadza do systemu prawnego nowe świadczenie – rodzinny kapitał opiekuńczy. Rodzinny kapitał opiekuńczy kierowany jest do rodzin mających na utrzymaniu dzieci, a jego celem jest przede wszystkim częściowe pokrycie wydatków związanych z opieką nad drugim i kolejnym dzieckiem w wieku, co do zasady, pomiędzy 12. a 36. miesiącem życia.

Celem wprowadzenia wyżej wskazanego świadczenia jest łagodzenie niekorzystnych trendów demograficznych. Jak już wskazano wyżej, szacuje się, że w ciągu najbliższej dekady populacja Polski zmniejszy się o prawie milion osób, a trend taki będzie się utrzymywał w kolejnych dekadach. Aby zniwelować ww. negatywne zjawisko, proponuje się wprowadzenie rodzinnego kapitału opiekuńczego jako kolejnego rozwiązania, które zmniejszy obciążenia finansowe rodzin związane z wychowywaniem dzieci, a tym samym zachęci rodziców do podejmowania decyzji o posiadaniu większej liczby dzieci. Zapewnienie opieki małemu dziecku, czy to w ramach opieki domowej sprawowanej przez rodzica czy instytucji takiej jak żłobek, lub w formie opieki indywidualnej – np. usługi niani, wiąże się z dużym obciążeniem finansowym dla osób, u których pozostają one na utrzymaniu. W związku z powyższym, przy podejmowaniu decyzji o posiadaniu kolejnego potomstwa rodziny często napotykają bariery ekonomiczne związane z wielkością dochodu. Niezbędne jest więc wprowadzenie takich rozwiązań, które umożliwią ich wyeliminowanie lub istotne zmniejszenie i zachęcą rodziców do podejmowania decyzji o posiadaniu drugiego i kolejnego dziecka. Projektowana ustawa pozwoli istotnie zmniejszyć istniejące obecnie ekonomiczne ograniczenia związane z finansowaniem opieki nad dzieckiem w wieku pomiędzy 12 a 36 miesiącem życia, w szczególności wśród młodych ludzi decydujących się na posiadanie kolejnego potomstwa. Jest to co do zasady okres od zakończenia wsparcia w postaci zasiłku macierzyńskiego do rozpoczęcia wsparcia w postaci prawa do opieki przedszkolnej – tę lukę wsparcia rodziców przez państwo wypełniać będzie rodzinny kapitał opiekuńczy. Rodzinny kapitał opiekuńczy ma na celu stworzenia lepszych warunków dla wychowania dzieci, przy zachowaniu zasady pomocniczości ze strony państwa i współdzielenia kosztów realizacji usług na rzecz opieki i wychowania przez różne strony (państwo, samorząd, rodzice, pracodawcy).

Ponadto należy wskazać, że rodzinny kapitał opiekuńczy będzie stanowił dodatkowy instrument wsparcia ułatwiający łączenie rodzicielstwa z pracą zawodową. Dodatkowe środki do wykorzystania na pokrycie kosztów opieki nad drugim dzieckiem będą stanowiły impuls powstrzymujący odpływ z rynku pracy dużej grupy osób w wieku produkcyjnym, tj.

rodziców (w szczególności matek) nie podejmujących zatrudnienia lub przerywających zatrudnienie ze względu na konieczność sprawowania opieki nad małymi dziećmi, ze względu na ograniczony dostęp do instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3. (żłobek, klub dziecięcy, dzienny opiekun) i brak możliwości samodzielnego sfinansowania przez rodzinę innej formy opieki (niania).

Jednocześnie należy zwrócić uwagę, że proponowane rozwiązanie, poprzez zapewnienie środków na finansowanie opieki nad dziećmi w wieku pomiędzy 12 a 36 miesiącem życia, spowoduje zwiększenie popytu na takie usługi i w konsekwencji przyczyni się do rozwoju sieci szeroko pojmowanych instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3.

Dodatkowo, proponowane rozwiązanie będzie kolejnym czynnikiem prowadzącym do redukcji ubóstwa rodzin z dziećmi na utrzymaniu. Już dziś, w głównej mierze dzięki wprowadzeniu w 2016 r. programu „Rodzina 500+”, udało się w ogromnym stopniu zminimalizować poziom zagrożenia ubóstwem wśród dzieci. Rodzinny kapitał opiekuńczy będzie narzędziem, które tylko wzmocni ten trend.

Wprowadzenie nowego świadczenia będzie także stanowiło kolejną formę inwestycji w rodzinę i wzmocnienia społecznego kapitału ludzkiego. Rząd docenia i podkreśla rolę rodziny w społeczeństwie jako gwaranta wychowania dzieci. Wsparcie rodzin poprzez instrumenty polityki rodzinnej jest inwestycją w kapitał ludzki, od którego w dużej mierze zależy kondycja państwa, a inwestowanie w dzieci jest fundamentem budowania bezpiecznej przyszłości.

Projektowana ustawa wprowadza również zmiany w dotychczas obowiązujących przepisach w obszarze opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 – dofinansowanie do pobytu dziecka w żłobku, klubie dziecięcym i u dziennego opiekuna, skierowane do tych dzieci, które nie będą korzystały z rodzinnego kapitału opiekuńczego i które będzie stanowiło część rozszerzonego programu „MALUCH+” (moduł 3).

Rodzice jako jedną z barier w posiadaniu dzieci wskazują trudności w łączeniu życia zawodowego i rodzinnego. Dlatego rząd przyjął jako jeden z priorytetów polityki rodzinnej, zgodnie z treścią średniookresowej strategii rozwoju kraju, tj. Strategii Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.), rozwój instytucji opieki nad dziećmi najmłodszymi. Rozwój ten dotyczy zarówno liczby instytucji opieki, jak i zwiększenia ich dostępności finansowej. Pomimo tego, że dostępność ww. instytucji opieki stale rośnie od 2010 r., to nadal tylko ok. 25,8% dzieci w wieku 1-2 lata jest objętych opieką (w 2010 r. było to ok. 3,8% dzieci).

Proponowane w ustawie o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 zmiany mają przyczynić się właśnie do zwiększenia dostępności terytorialnej i finansowej miejsc opieki.

Planuje się, że wsparcie tworzenia i funkcjonowania instytucji opieki będzie odbywało się w ramach rozszerzonego programu „MALUCH+” składającego się z trzech modułów, których kryterium podziału będzie stanowiło źródło finansowania:

- 1) Moduł 1 - Instrument Odbudowy i Odporności (Recovery and Resilience Facility; RRF);
- 2) Moduł 2 - Europejski Fundusz Społeczny+ (EFS+);
- 3) Moduł 3 - środki krajowe (budżet państwa i Fundusz Pracy).

Środki modułu 1 przekazywane będą na tworzenie nowych miejsc opieki w żłobkach i w klubach dziecięcych (działania o charakterze inwestycyjnym). Środki modułu 2 będą przeznaczone na tworzenie nowych miejsc w żłobkach, klubach dziecięcych i u dziennych opiekunów, ale w mniejszej skali. Ponadto, ze środków EFS+ będzie przekazywane dofinansowanie do funkcjonowania nowo utworzonych miejsc z modułu 1 i 2 (przez 36 miesięcy). Po upływie 36 miesięcy na miejsca opieki będą mogły być przyznawane środki dofinansowania z modułu 3. Dofinansowaniem będą objęte miejsca opieki, z których będą korzystać dzieci nieobjęte rodzinnym kapitałem opiekuńczym. Środki te zostaną przeznaczone na obniżenie miesięcznych opłat za pobyt dziecka w żłobku, klubie dziecięcym lub u dziennego opiekuna. Wsparcie to będzie miało charakter ustawowego uprawnienia – stabilnego w czasie i w zakresie kwoty, co będzie wspierało podmioty planujące tworzyć nowe miejsca opieki w podejmowaniu decyzji o nowych inwestycjach (w szczególności samorządy). Ponadto, do wprowadzenia takiego rozwiązania Polska zobowiązała się w procesie dialogu z Komisją Europejską dotyczącym Krajowego Planu Odbudowy (KPO) - od tego uzależniono możliwość ubiegania się o środki z KPO na tworzenie nowych miejsc opieki, które to środki będzie można wykorzystać na sfinansowanie inwestycji samorządowych na poziomie 100% (a nie jak obecnie ze środków krajowych na poziomie do 80% wartości kosztów realizacji zadania).

Moduły 1 i 2 będą skierowane w głównej mierze do jednostek samorządu terytorialnego, natomiast moduł 3 – dla wszystkich podmiotów prowadzących instytucje opieki.

I. Rodzinny kapitał opiekuńczy

1. Osoby uprawnione do rodzinnego kapitału opiekuńczego

Rodzinny kapitał opiekuńczy, identycznie jak świadczenie wychowawcze z programu „Rodzina 500+”, przysługuje obywatelom Rzeczypospolitej Polskiej oraz cudzoziemcom, o których mowa w art. 1 ust. 2 ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2019 r., poz. 2407 z późn. zm.), tj. cudzoziemcom:

- a) do których stosuje się przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego,
- b) jeżeli wynika to z wiążących Rzeczpospolitą Polską dwustronnych umów międzynarodowych o zabezpieczeniu społecznym,
- c) przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na pobyt czasowy udzielonego w związku z okolicznościami, o których mowa w art. 127 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (Dz.U. z 2020 r. poz. 35, z późn. zm.), jeżeli zamieszkują z dziećmi na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
- d) posiadającym kartę pobytu z adnotacją „dostęp do rynku pracy”, jeżeli zamieszkują z dziećmi na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, z wyłączeniem obywateli państw trzecich, którzy uzyskali zezwolenie na pracę na terytorium państwa członkowskiego na okres nieprzekraczający sześciu miesięcy, obywateli państw trzecich przyjętych w celu podjęcia studiów lub pracy sezonowej oraz obywateli państw trzecich, którzy mają prawo do wykonywania pracy na podstawie wizy,
- e) przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej:
 - na podstawie zezwolenia na pobyt czasowy, o którym mowa w art. 139a ust. 1 lub art. 139o ust. 1 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach, lub
 - w związku z korzystaniem z mobilności krótkoterminowej pracownika kadry kierowniczej, specjalisty lub pracownika odbywającego staż w ramach przeniesienia wewnątrz przedsiębiorstwa na warunkach określonych w art. 139n ust. 1 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach,
 - jeżeli zamieszkują z dziećmi na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, z wyłączeniem cudzoziemców, którym zezwolono na pobyt i pracę na okres nieprzekraczający dziewięciu miesięcy, chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy międzynarodowe o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej,
- f) przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej:
 - na podstawie zezwolenia na pobyt czasowy, o którym mowa w art. 151 lub art. 151b ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach,
 - na podstawie wizy krajowej w celu prowadzenia badań naukowych lub prac rozwojowych,

- w związku z korzystaniem z mobilności krótkoterminowej naukowca na warunkach określonych w art. 156b ust. 1 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach,
 - z wyłączeniem cudzoziemców, którym zezwolono na pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez okres nieprzekraczający sześciu miesięcy, chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy międzynarodowe o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej,
- g) przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej obywatelom Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej, o których mowa w art. 10 ust. 1 lit. b, d, e lub f Umowy o Wystąpieniu Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej z Unii Europejskiej i Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej (Dz. Urz. UE L 29 z 31.01.2020, str. 7).

W świetle powyższego, prawo do rodzinnego kapitału opiekuńczego będzie przysługiwało obywatelom polskim oraz cudzoziemcom, którym na podstawie przepisów wspólnotowych oraz umów międzynarodowych przyznane zostały analogiczne do posiadanych przez obywateli polskich prawa w zakresie świadczeń społecznych. Ponadto do ww. świadczenia będą uprawnieni także cudzoziemcy - obywatele państw trzecich posiadający prawo do legalnego pobytu na terytorium RP i prawo dostępu do polskiego rynku pracy, o ile spełnią warunek zamieszkiwania z dziećmi na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Jednocześnie projektowana ustawa warunkuje prawo do rodzinnego kapitału opiekuńczego od zamieszkiwania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez okres, w którym świadczenie to ma przysługiwać, chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy międzynarodowe o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej. Rozwiązanie takie ma na celu eliminację potencjalnych przypadków, w których ośrodek interesów życiowych danej osoby i jej rodziny znajdowałby się w innym państwie, zaś osoba ta byłaby nadal nienależnie uprawniona do pobierania rodzinnego kapitału opiekuńczego w Polsce. Analogiczne rozwiązanie funkcjonuje od ponad 5 lat w zakresie warunków prawa do świadczenia wychowawczego, a jego celem jest ograniczenie wyżej wskazanych przypadków do minimum.

Istotą wprowadzanych projektowaną ustawą regulacji jest zapewnienie prawa do rodzinnego kapitału opiekuńczego matce lub ojcu, którzy wychowują drugie i kolejne dziecko w wieku

12 - 36 miesięcy, w celu ułatwienia im ponoszenia zwiększonych wydatków związanych z zapewnieniem opieki nad tym dzieckiem.

Ponadto do rodzinnego kapitału opiekuńczego uprawnieni będą także osoby, które przyjęły dziecko na wychowanie i wystąpiły do sądu opiekuńczego z wnioskiem o przysposobienie.

W przypadku osób, które przyjęły dziecko na wychowanie i wystąpiły do sądu opiekuńczego z wnioskiem o przysposobienie, rodzinny kapitał opiekuńczy będzie przysługiwał po upływie 12 miesięcy od dnia przyjęcia dziecka na wychowanie i wystąpienia do sądu opiekuńczego z wnioskiem o przysposobienie przez okres kolejnych 24 miesięcy, nie dłużej jednak niż do ukończenia przez dziecko 7. roku życia (obowiązek szkolny) lub do ukończenia 10. roku życia w przypadku dziecka, wobec którego podjęto decyzję o odroczeniu obowiązku szkolnego.

W przypadku zbiegu prawa rodziców lub osób, które przyjęły dziecko na wychowanie i wystąpiły do sądu opiekuńczego z wnioskiem o przysposobienie do rodzinnego kapitału opiekuńczego, świadczenie to wypłacane będzie temu z rodziców lub osób, które przyjęły dziecko na wychowanie i wystąpiły do sądu opiekuńczego z wnioskiem o przysposobienie, który faktycznie sprawuje opiekę nad dzieckiem. Jeżeli opieka nad dzieckiem sprawowana jest równocześnie przez oboje rodziców lub osób, które przyjęły dziecko na wychowanie i wystąpiły do sądu opiekuńczego z wnioskiem o przysposobienie, świadczenie wypłacane będzie temu, kto pierwszy złoży wniosek. Jeżeli realizator projektowanej ustawy - Zakład Ubezpieczeń Społecznych (ZUS) będzie miał wątpliwości co do tego, kto faktycznie sprawuje opiekę nad dzieckiem, będzie mógł zwrócić się do właściwego ze względu na miejsce zamieszkania osoby ubiegającej się o przyznanie kapitału lub osoby pobierającej ten kapitał kierownika ośrodka pomocy społecznej, a w przypadku przekształcenia ośrodka pomocy społecznej w centrum usług społecznych - do dyrektora centrum usług społecznych, o przeprowadzenie rodzinnego wywiadu środowiskowego w celu wyjaśnienia tych wątpliwości.

Natomiast w przypadku gdy rodzice nie zamieszkują wspólnie, a zgodnie z orzeczeniem sądu dziecko w porównywalnych i powtarzających się okresach mieszka zarówno z jednym jak i drugim z rodziców (opieka naprzemienna), to wówczas rodzinny kapitał opiekuńczy będzie ustalany każdemu z rodziców w wysokości połowy kwoty przysługującego kapitału, tj. co do zasady, w wysokości 6 000 zł.

2. Wysokość rodzinnego kapitału opiekuńczego, warunki jego nabywania

Projektowana ustawa zakłada, że rodzinny kapitał opiekuńczy przysługiwać będzie osobom, o których mowa powyżej, na drugie i kolejne dziecko w rodzinie, co do zasady w wieku 12 - 36 miesięcy w wysokości do 12 000 zł na dziecko. Przysługująca kwota świadczenia będzie wypłacana co do zasady między 12. a 36. miesiącem życia dziecka, w miesięcznych częściach/ratach.

Natomiast w przypadku osoby, która przyjęła dziecko na wychowanie i wystąpiła do sądu opiekuńczego z wnioskiem o przysposobienie prawo do rodzinnego kapitału opiekuńczego będzie przysługiwało na to dziecko po upływie 12 miesięcy od dnia w którym osoba ta przyjęła dziecko na wychowanie i wystąpiła do sądu opiekuńczego w sprawie przysposobienia dziecka, przez maksymalny okres kolejnych 24 miesięcy, nie dłużej jednak niż do ukończenia przez dziecko 7. roku życia, a w przypadku dziecka, wobec którego podjęto decyzję o odroczeniu obowiązku szkolnego – do ukończenia 10. roku życia.

W przypadku śmierci pierwszego dziecka, zdefiniowanego w projektowanej ustawie jako najstarsze dziecko w rodzinie bez względu na jego wiek lub w przypadku dzieci urodzonych tego samego dnia, miesiąca i roku, będących najstarszymi dziećmi w rodzinie - jedno z tych dzieci wskazane przez osobę, kapitał rodzinny będzie przysługiwał na drugie i kolejne dziecko w rodzinie pod warunkiem, że śmierć ta nastąpiła po urodzeniu się albo przysposobieniu dziecka, na które osoba ubiega się o ustalenie prawa do kapitału.

Rodzinny kapitał opiekuńczy wypłacany będzie w częściach miesięcznych wynoszących co do zasady 500 zł. Natomiast rodzice/osoby uprawnione pozostający w związku małżeńskim, jeżeli nie została orzeczona prawomocnym orzeczeniem sądu separacja, będą mogli samodzielnie wskazać czy kapitał chcą otrzymywać w wysokości 500 zł przez okres 24 miesięcy czy w wysokości 1000 zł przez okres 12 miesięcy. Projektowana ustawa daje także rodzicom/osobom uprawnionym pozostającym w związku małżeńskim możliwość zmiany wybranej we wniosku kwoty wypłacanego rodzinnego kapitału opiekuńczego.

Projektowana ustawa przewiduje, że rodzinny kapitał opiekuńczy przysługiwać będzie bez względu na osiągnany przez rodzinę dochód (brak kryterium dochodowego) oraz że świadczenie to będzie nieopodatkowane podatkiem dochodowym od osób fizycznych.

Należy wskazać, że powyższe regulacje oddają pośredni cel całej regulacji, którym jest potrzeba wsparcia głównie rodzin z dwojgiem lub większą liczbą dzieci. Rodziny posiadające na utrzymaniu jedno dziecko są w większości zdolne do poniesienia ciężaru ekonomicznego związanego z opieką nad nimi, zaś rozszerzenie zakresu świadczenia również na te rodziny

wiązałoby się z nadmiernym obciążeniem budżetu państwa ze względu na liczbę potencjalnych beneficjentów.

W związku z tym, że rodzinny kapitał opiekuńczy przysługuje na drugie i kolejne dziecko w rodzinie, konieczne było zdefiniowanie w projektowanej ustawie pojęcia pierwsze dziecko oraz rodzina.

Zgodnie z projektowaną ustawą, pierwsze dziecko oznacza najstarsze dziecko w rodzinie bez względu na jego wiek. W przypadku dzieci urodzonych tego samego dnia, miesiąca i roku, będących najstarszymi dziećmi w rodzinie (np. w przypadku gdy w rodzinie są bliźnięta), pierwsze dziecko oznacza jedno z tych dzieci wskazane przez osobę uprawnioną do rodzinnego kapitału opiekuńczego.

Ponadto w oparciu o analogiczne pojęcia funkcjonujące od lat w ustawie o świadczeniach rodzinnych, ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów oraz do 2019 r. w ustawie o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, zdefiniowano w projektowanej ustawie pojęcie rodzina. Rodzina oznacza odpowiednio następujące osoby: małżonków, rodziców dzieci wychowujących wspólne dziecko, rodziców samotnie wychowujących dzieci, osoby, które przyjęły dziecko na wychowanie i wystąpiły do sądu opiekuńczego z wnioskiem o przysposobienie oraz dzieci. Do członków rodziny nie zalicza się dziecka pozostającego pod opieką opiekuna prawnego, dziecka które jest umieszczone w pieczy zastępczej albo było umieszczone w pieczy zastępczej w dniu osiągnięcia przez to dziecko pełnoletności, dziecka wobec którego rodzic jest całkowicie pozbawiony władzy rodzicielskiej lub był całkowicie pozbawiony władzy rodzicielskiej w dniu osiągnięcia przez to dziecko pełnoletności.

Należy podkreślić, że w świetle ww. definicji rodziny, małżonkowie oraz rodzice wychowujący co najmniej jedno wspólne dziecko żyjący w nieformalnych związkach będą mogli uwzględniać w składzie swojej rodziny także swoje dzieci z poprzednich związków bez względu na wiek tych dzieci.

Ustawa przewiduje, że rodzinny kapitał opiekuńczy będzie objęty unijną koordynacją systemów zabezpieczenia społecznego. Projektowana ustawa wprowadza w tym zakresie analogiczne zasady do rozwiązań, które planowane są w stosunku do świadczenia wychowawczego z programu „Rodzina 500+” po przejściu w 2022 r. jego realizacji przez ZUS. Zgodnie z tymi zasadami, wyjazd członka rodziny za granicę do kraju Unii Europejskiej, Europejskiego Obszaru Gospodarczego lub Szwajcarii nie będzie przeszkodą w otrzymywaniu w Polsce rodzinnego kapitału opiekuńczego w pełnej kwocie, niezależnie od

finalnych ustaleń w zakresie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego i ustalenia pierwszeństwa kraju do wypłaty świadczeń rodzinnych.

Rodzinny kapitał opiekuńczy nie przysługuje jeżeli:

- 1) dziecko zostało umieszczone w pieczy zastępczej;
- 2) członkowi rodziny przysługuje za granicą na dziecko świadczenie o podobnym charakterze do kapitału, z wyjątkiem przypadków, do których mają zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy międzynarodowe o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej,
- 3) matka lub ojciec jest całkowicie pozbawiony władzy rodzicielskiej lub był całkowicie pozbawiony władzy rodzicielskiej w dniu osiągnięcia przez to dziecko pełnoletności.

W sytuacji umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej (zarówno rodzinnej jak i instytucjonalnej), rodzice lub opiekunowie dziecka nie ponoszą kosztów związanych z jego utrzymaniem lub koszty te są w znacznym stopniu ograniczane. Właściwym jest zatem brak prawa do świadczenia za te okresy, w których faktyczny ciężar ekonomiczny utrzymania dziecka spoczywa na innym podmiocie. Kapitał nie przysługuje również, gdy członkowi rodziny przysługuje za granicą na dziecko świadczenie analogiczne o podobnym charakterze do rodzinnego kapitału opiekuńczego (nie dotyczy spraw związanych z koordynacją systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronnymi umowami międzynarodowymi).

W przypadku gdy zaistnieją sytuacje, że rodzina będzie marnotrawić przyznany rodzinny kapitał opiekuńczy lub wydatkować go niezgodnie z przeznaczeniem, analogicznie do rozwiązań funkcjonujących w programie „Rodzina 500+”, świadczenie będzie przekazywane w całości lub w części w formie rzeczowej lub w formie opłacania usług. Rozwiązanie to ma na celu ograniczenie przypadków, w których rodzinny kapitał opiekuńczy będzie przeznaczany przez rodziców na cele niezgodne z ustawą, w szczególności kiedy kwota świadczenia będzie wykorzystywana przez te osoby na zaspokajanie potrzeb własnych z pominięciem potrzeb dziecka.

Należy podkreślić, że wprowadzenie wypłaty kapitału w formie rzeczowej lub w formie opłacania usług, nie musi mieć trwałego charakteru i może zostać cofnięte.

Ponadto istotnym rozwiązaniem, w szczególności z punktu widzenia rodzin gorzej sytuowanych, jest wyłączenie rodzinnego kapitału opiekuńczego z katalogu dochodów warunkujących prawo do świadczeń o charakterze społecznym. Oznacza to, że rodzinny

kapitał opiekuńczy nie będzie miał wpływu na prawo do świadczeń z pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego, czy dodatków mieszkaniowych.

3. Podmiot realizujący zadania w zakresie rodzinnego kapitału opiekuńczego

Realizacja rodzinnego kapitału opiekuńczego, tj. prowadzenie postępowania w sprawie przyznania tego świadczenia i jego wypłata należec będzie do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

Należy wskazać, że powierzenie ZUS powyższego zadania ma na celu optymalizację procesu przyznawania i obsługi świadczeń. Wiąże się ono z dążeniem do zmniejszenia kosztów związanych z przyznawaniem i przekazaniem uprawnionym środków pieniężnych. ZUS jest instytucją, która od 1 lipca 2021 r. przejęła od gmin realizację rządowego programu „Dobry Start” oraz planuje się, że od 2022 r. przejmie realizację świadczenia wychowawczego z programu „Rodzina 500+”. Instytucja ta ma bogate doświadczenie w realizacji także innych świadczeń na rzecz obywateli o powszechnym zasięgu (Polski Bon Turystyczny, świadczenie solidarnościowe), i odpowiednio przygotowane systemy informatyczne, a w stanie epidemii COVID-19 realizował wiele programów pomocowych realizowanych w ramach kolejnych tarcz antykrzysowych o powszechnym zasięgu.

Rodzinny kapitał opiekuńczy oraz koszty jego obsługi przez ZUS będą finansowane z budżetu państwa.

4. Postępowanie w sprawach przyznawania i wypłacania rodzinnego kapitału opiekuńczego

Ustalenie prawa do rodzinnego kapitału opiekuńczego oraz jego wypłata następują odpowiednio na wniosek matki lub ojca.

Do wniosku konieczne będzie dołączenie dokumentów/oświadczeń potwierdzających spełnienie wymagań koniecznych do uzyskania prawa do rodzinnego kapitału opiekuńczego, np. orzeczenia sądu o opiece naprzemiennej (jeśli została ustalona).

Projektowana ustawa zakłada całkowitą cyfryzację procesu ubiegania się i przyznawania wyżej wskazanego świadczenia.

Wniosek o rodzinny kapitał opiekuńczy i załączniki do wniosku będą składane wyłącznie w postaci elektronicznej, za pomocą tych samych systemów teleinformatycznych co wnioski o świadczenie dobrego startu i świadczenie wychowawcze, tj.:

1. profilu informacyjnego utworzonego w systemie teleinformatycznym udostępnionym przez ZUS;
2. systemu teleinformatycznego banków krajowych oraz spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych świadczących usługi drogą elektroniczną spełniających wymogi określone w informacji zamieszczonej na stronie Biuletynu Informacji Publicznej ZUS;
3. systemu teleinformatycznego utworzonego przez ministra właściwego do spraw rodziny;
4. innego systemu teleinformatycznego wskazanego przez ZUS, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw rodziny, w informacji zamieszczonej na stronie Biuletynu Informacji Publicznej ZUS.

Narzędziem, które będzie wykorzystywane w sprawach dotyczących rodzinnego kapitału opiekuńczego i będzie służyło do kontaktowania się przez ZUS z osobą ubiegającą się lub pobierającą rodzinny kapitał opiekuńczy, jest Platforma Usług Elektronicznych ZUS. W tym celu każdy wnioskodawca będzie korzystał z konta już założonego na PUE (np. w związku z uprzednim ubieganiem się o świadczenie dobrego startu, świadczenie wychowawcze korzystaniem z bonu turystycznego lub innych form wsparcia, bądź też z uwagi na bycie płatnikiem składek), lub założy takie konto w celu zawłoskowania o świadczenie. W przypadku wystąpienia takiej konieczności, konto takie będzie także zakładane wnioskodawcy przez ZUS.

Wszelka korespondencja w sprawie rodzinnego kapitału opiekuńczego (decyzje, postanowienia, zawiadomienia, wezwania, zaświadczenia, informacje i inne pisma) będzie doręczana przez ZUS osobie ubiegającej się lub osobie pobierającej to świadczenie wyłącznie w postaci elektronicznej na jej profilu informacyjnym utworzonym na PUE ZUS. Osoba ubiegająca się lub pobierająca rodzinny kapitał opiekuńczy będzie mogła wnosić do ZUS pisma dotyczące tego świadczenia wyłącznie w postaci elektronicznej na swoim profilu informacyjnym utworzonym na PUE ZUS.

Jednocześnie należy podkreślić, że ZUS jest obowiązany do zapewnienia, w swojej siedzibie, oddziale lub innej wyznaczonej jednostce organizacyjnej, dostępu do środków technicznych

umożliwiających złożenie wniosku o rodzinny kapitał opiekuńczy, wnoszenia innych pism w sprawie tego świadczenia oraz odbiór decyzji, informacji, postanowień, zawiadomień, wezwań, zaświadczeń i innych pism, a także do zapewnienia pomocy przy wnoszeniu i odbiorze tych dokumentów.

Wprowadzenie powyższego rozwiązania, dotyczące wyłącznie elektronicznej drogi składania wniosków o rodzinny kapitał opiekuńczy jest odpowiedzią na naturalnie zachodzące zmiany zachowań osób wnioskujących. Od dłuższego czasu obserwowany jest stały znaczący przyrost liczby wniosków składanych elektronicznie - choćby w przypadku analogicznego świadczenia dobry start na przestrzeni 3 ostatnich naborów wniosków procent tych złożonych elektronicznie wzrósł z 48% w 2018 r. do 72% w 2020 r. (2,28 mln z 3,19 mln) i stale rośnie. Kryzys wywołany pandemią COVID-19 uwidoczniał te obszary spraw administracyjnych wymagające zintensyfikowanej i przyspieszonej cyfryzacji, a także wykreował nowe potrzeby Polaków dotyczące dostępu do e-usług - zarówno ich jakości, jak i dostępności. Dodatkowo, takie rozwiązanie jest zbieżne z realizowanym już mechanizmami komunikacji w relacji obywatel – instytucja publiczna, wynikającymi m. in. z rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 15 czerwca 2021 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start” oraz ustawy z dnia 15 lipca 2020 r. o Polskim Bonie Turystycznym (Dz. U. z 2020 r. z późn. zm.), gdzie obsługa odpowiednio świadczenia dobry start oraz bonu odbywa się w systemie teleinformatycznym, a wnioski o świadczenie są składane w ramach systemu teleinformatycznego. Na powyższy wzór, planowana także jest całkowita cyfryzacja procesu ubiegania się i przyznawania świadczenia wychowawczego z programu „Rodzina 500+”.

Projektowana ustawa przewiduje, że przyznanie przez ZUS rodzinnego kapitału opiekuńczego nie będzie wymagało wydania decyzji. W takim wypadku ZUS udostępni osobie ubiegającej się informację o przyznaniu rodzinnego kapitału opiekuńczego na jej profilu informacyjnym utworzonym PUE ZUS. Nieodebranie informacji nie będzie wstrzymywało wypłaty przyznanego świadczenia. W celu zapewnienia prawa do odwołania obowiązek wydawania decyzji administracyjnych pozostanie w sprawach odmowy, uchylecia, zmiany prawa do rodzinnego kapitału opiekuńczego oraz w sprawach nienależnie pobranych świadczeń. Jest to rozwiązanie na wzór sprawdzonego już rozwiązania funkcjonującego w programie „Dobry start” oraz programie „Rodzina 500+”.

Wypłata rodzinnego kapitału opiekuńczego będzie następowała w formie bezgotówkowej na wskazany przez osobę we wniosku numer rachunku bankowego. Wprowadzenie takiego

rozwiązania ma na celu ograniczenie kosztów administracyjnych po stronie ZUS, związanych z wypłatą powyższego świadczenia. Cel ten ma być osiągnięty poprzez wprowadzenie form bezgotówkowych przy wypłacie, przy równoczesnym wyłączeniu innych metod, wiążących się z koniecznością bezpośredniego kontaktu pomiędzy świadczeniobiorcą a pracownikami urzędu lub operatora pocztowego. Należy podkreślić, że proponowana regulacja stanowi powielenie rozwiązania funkcjonującego od 1 lipca 2021 r. w programie „Dobry start”. Natomiast w 2020 r., ZUS bez trudności i zarzutów ze strony beneficjentów, efektywnie zrealizował wypłacane tylko na rachunki bankowe dodatki solidarnościowe na podstawie ustawy z dnia 19 czerwca 2020 r. o dodatku solidarnościowym przyznawanym w celu przeciwdziałania negatywnym skutkom COVID-19.

5. Przepisy przejściowe i wejście w życie

Planuje się, że wyżej wskazane rozwiązania wejdą w życie z dniem 1 stycznia 2022 r. Mając na uwadze konstytucyjną zasadę równości wobec prawa, przepisy przejściowe zaproponowane w projektowanej ustawie zakładają, że osoby które w dniu wejścia w życie ustawy posiadają i wychowują już drugie i kolejne dziecko w wieku od 12. do 36. miesiąca życia, będą uprawnione do otrzymywania rodzinnego kapitału opiekuńczego proporcjonalnie za okres od dnia wejścia, w życie ustawy, tj. od 1 stycznia 2022 r. do czasu ukończenia przez drugie lub kolejne dziecko 36 miesiąca życia.

II. Stałe dofinansowanie do funkcjonowania miejsc opieki

1. Wprowadzenie stałego dofinansowania do funkcjonowania miejsc opieki dla dzieci nieobjętych rodzinnym kapitałem opiekuńczym

Planuje się wprowadzenie stałego dofinansowania z przeznaczeniem na obniżenie miesięcznych opłat za pobyt ponoszonych przez rodziców, tj. bez uwzględnienia opłat za wyżywienie, ale z uwzględnieniem zniżek przewidzianych przez podmiot prowadzący. Dofinansowanie nie będzie mogło być wyższe od ponoszonej opłaty za pobyt dziecka. Będzie ono skierowane do dzieci uczęszczających do instytucji opieki (żłobków, klubów dziecięcych i będących pod opieką dziennych opiekunów) i niekorzystających z rodzinnego kapitału opiekuńczego, tj. dzieci pierwszych i jedynych w rodzinie, pierwszych z rodzin, w których kolejne dziecko jest objęte kapitałem i wszystkie w wieku przed ukończeniem 12 miesiąca i

po ukończeniu 36 miesiąca życia (wiek objęcia RKO). Ponadto, wsparciem tym nie będą objęte dzieci korzystające z miejsc opieki na które przyznane będą środki z EFS+ (moduł 2). Miesięczna kwota dofinansowania będzie wynosiła 400 zł.

Dofinansowanie to będzie przekazywane co miesiąc przez ZUS (będący również realizatorem rodzinnego kapitału opiekuńczego) bezpośrednio podmiotom prowadzącym instytucje opieki (na wskazane przez nich konto bankowe). Wniosek o przyznanie dofinansowania będzie składać rodzic. Kwota dofinansowania w wymiarze jednostkowym (na dziecko), a co za tym idzie łączna kwota dofinansowania dla podmiotu prowadzącego (z przeznaczeniem wyłącznie na obniżenie opłat), będzie obliczana na podstawie informacji o liczbie dzieci uczęszczających w danym miesiącu oraz informacji o miesięcznej wysokości opłaty za pobyt, przekazywanej za pomocą systemu IT przez podmioty prowadzące instytucje opieki. Dane te mają być aktualizowane przed podmiot prowadzący instytucje opieki. Dane te będą następnie porównywane z danymi dzieci korzystających z rodzinnego kapitału opiekuńczego i na tej podstawie będzie określana zarówno grupa odbiorców, jak i kwota dofinansowania.

Rozwiązanie to będzie wymagało rozszerzenia obecnie obowiązujących przepisów dotyczących rejestru żłobków i klubów dziecięcych oraz wykazu dziennych opiekunów w zakresie katalogu danych zawartych w rejestrze/wykazie oraz danych we wniosku o wpis do rejestru/wykazu. Katalog ten zostanie poszerzony głównie o dane dzieci uczęszczających do instytucji opieki oraz dane rodziców (dane te nie będą podlegały upublicznieniu), co wiąże się również z odpowiednimi przepisami w zakresie ochrony danych osobowych. Ponadto, poszerzony zostanie zakres nadzoru sprawowanego przez wójta, burmistrza lub prezydenta miasta.

Projektowane rozwiązanie będzie wymagało również wprowadzenia nowych przepisów określających zadania podmiotów biorących udział w tym procesie, tj. przede wszystkim zadań ZUS oraz podmiotów prowadzących instytucje opieki, a także opisujących postępowanie

w sprawach o dofinansowanie, w tym tryb i sposób wnioskowania przez rodziców.

2. Dofinansowanie miejsc opieki ze środków europejskich oraz innych źródeł

Na podstawie obowiązujących przepisów ustawy o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (art. 62 ust. 4), podmioty korzystające z resortowych lub rządowych programów rozwoju instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 mogą otrzymywać środki finansowe z dwóch

źródeł – dotacje celowe z budżetu państwa i środki z Funduszu Pracy, których wysokość nie może łącznie przekroczyć 80% kosztów realizacji zadania.

Proponuje się poszerzenie możliwych źródeł finansowania o środki z Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (Recovery and Resilience Facility – RRF) oraz z Europejskiego Funduszu Społecznego+. Wysokość środków z tych źródeł będzie mogła stanowić 100% kosztów realizacji zadania.

Na podstawie obowiązujących przepisów art. 108 ust. 1 pkt 60 i art. 109i ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy środki z Funduszu Pracy – w każdym roku w kwocie nie większej niż 250 mln zł – można kierować na opiekę nad dziećmi w wieku do lat 3 jedynie do 2022 r. Biorąc pod uwagę, że środki te będą stanowiły jedno ze źródeł stałego dofinansowania przeznaczonego na obniżenie opłat za pobyt ponoszonych przez rodziców, nie należy wskazywać ograniczeń czasowych. Ponadto, mając na uwadze, że art. 108 ust. 1 pkt 60 określa możliwość przeznaczania środków Funduszu Pracy na finansowanie kosztów związanych z realizacją resortowego oraz rządowego programu rozwoju instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3, należy uzupełnić art. 108 ust. 1 o cel przeznaczenia środków Funduszu Pracy na dofinansowanie obniżenia opłaty rodzica za pobyt dziecka w instytucji opieki.

3. Przepisy przejściowe i wejście w życie

Planuje się, że wyżej wskazane rozwiązania wejdą w życie z dniem 1 kwietnia 2022 r., przy czym jeżeli rodzice złożą wniosek o dofinansowanie do obniżenia opłaty za pobyt dziecka w instytucjach opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 do dnia 31 maja 2022 r., prawo do dofinansowania ustalać im się będzie począwszy od dnia 1 stycznia 2022 r.

III. Pozostałe informacje

Problematyka regulowana w projekcie ustawy jest zgodna z przepisami prawa Unii Europejskiej. Projekt ustawy nie wymaga przedstawienia właściwym organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu zgodnie z § 27 ust. 4

uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2016 r. poz. 1006, z późn. zm.).

Projekt ustawy nie podlega procedurze notyfikacji aktów prawnych, określonej w przepisach rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.), gdyż nie zawiera przepisów technicznych.

Projekt ustawy został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji, zgodnie z § 52 ust. 1 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej, zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248).

Rozwiązania zaproponowane w projekcie ustawy nie stwarzają zagrożeń korupcyjnych.

Wejście w życie projektowanej ustawy nie będzie miało wpływu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców, a zwłaszcza mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców, a także osób niepełnosprawnych oraz osób starszych.

Projektowane przepisy będą miały wpływ na sytuację ekonomiczną i społeczną rodziny. Szczegółowe wyliczenia zostały przedstawione w OSR.